

ปัญหาหลัก และศักยภาพในการพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี

สภาพปัญหาของจังหวัดเพชรบุรี

จากการศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไป และลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของจังหวัดเพชรบุรี ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาค้นต่างๆ ซึ่งสามารถแบ่งการพิจารณาปัญหาหลัก ออกได้เป็น 3 ปัญหาหลัก กล่าวคือ ปัญหาค้นกายภาพ ปัญหาค้นสังคม และประชากร และปัญหาค้นเศรษฐกิจ

1. ปัญหาค้นกายภาพ

เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่ราบทางคัน ตะวันออก และคันตะวันตกเป็นที่ราบสูงและภูเขาสูงและป่าไม้ ซึ่งจะเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ความแตกต่างระหว่างพื้นที่นั้น จะส่งผลต่อการพัฒนาจังหวัด สำหรับพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ และเหมาะในการเกษตรกรรมมีจำนวนจำกัด ในขณะที่การขยายตัวคันคันการเกษตรมีลักษณะ การเพิ่มผลผลิตโดยการขยายพื้นที่เพาะปลูกมากกว่าจะปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต โดยเฉพาะการพัฒนาที่ดิน พันธุ์พืช ทำให้เกิดผลคือความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะที่ดิน ป่าไม้ และแหล่งน้ำ ซึ่งจะมีผลโดยตรงคือโครงสร้างทางเศรษฐกิจโดย ส่วนรวมของจังหวัด สภาพปัญหาค้นกายภาพดังกล่าวมีดังนี้

1.1 ปัญหาค้นทรัพยากรดิน

1.1.1 สมรรถนะที่ดินของจังหวัด ควสมรรถนะที่ดินมีร้อยละ 3.40 ของพื้นที่จังหวัดที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ร้อยละ 3.06 เหมาะสำหรับปลูกข้าวและ พืชไร่ ร้อยละ 6.00 เหมาะสำหรับปลูกพืชไร่ ที่เหลืออีกร้อยละ 87.54 ไม่เหมาะสม สำหรับปลูกพืชไร่และมีศักยภาพดินต่ำ พื้นที่บริเวณนี้มีปัญหาในเรื่อง สมรรถนะที่ดินต่ำ และ มีความไม่สอดคล้องกันระหว่างสมรรถนะที่ดินในการปลูกพืช กับการใช้ที่ดินที่ไม่เหมาะสม บริเวณเหล่านี้ได้แก่ พื้นที่ส่วนใหญ่คันตะวันตกของอำเภอท่าทาง และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง บางส่วนของอำเภอบ้านแหลม และชะอำ โดยเฉพาะคามแนวชายฝั่งทะเล

1.1.2 การใช้ที่ดินและรูปแบบการเพาะปลูก เนื่องจากผลผลิตในการเกษตรกรรมโดยเฉลี่ยมีอัตราการเพิ่มผลผลิตต่ำ ดังนั้นแนวโน้มในการเพิ่มผลผลิตจึงทำโดยการขยายพื้นที่เพาะปลูกออกไปมากกว่าที่จะปรับปรุงพื้นที่หรือใช้เทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วย จึงทำให้พื้นที่ที่เป็นบริเวณป่าไม้ถูกบุกรุกเพื่อการเพาะปลูกเพิ่มขึ้นอย่างมาก รูปแบบการเพาะปลูกจึงเป็นการปลูกพืชไร่ผสมกับพื้นที่ป่า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นป่าเสื่อมโทรมหรือทำให้เกิดป่าเสื่อมโทรมก่อนแล้วจึงเข้าไปทำการเพาะปลูก จึงมีผลให้สภาพของดินมีความอุดมสมบูรณ์ลดลงอย่างมาก และถึงค่ามากในที่สุด และส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำไปทั่ว

1.1.3 ขาดการวางแผนการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ป่าไม้ลดลงและส่งผลทำให้แหล่งต้นน้ำลำธารมีน้ำน้อย เกิดสภาพฝนแล้ง การควบคุมผลผลิตทำไม่ได้ผล ทำให้ราคาสินค้าทางการเกษตรตกต่ำความไปทั่ว

1.2 ปัญหาต้นแหล่งน้ำ

1.2.1 ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรกรรม เนื่องจากจังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ส่วนใหญ่เกือบครึ่งหนึ่งของจังหวัดที่เป็นที่สูงและภูเขาอยู่ทางด้านตะวันตก และสภาพพื้นที่เหล่านั้นซึ่งเป็นป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ได้ถูกทำลายลงไปอย่างมาก จึงทำให้แหล่งต้นน้ำลำธารมีปริมาณน้ำน้อยลง และพื้นที่บางส่วนของจังหวัดเป็นที่สูงๆต่ำๆ ทำให้การกระจายส่งน้ำทำได้ไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะด้านตะวันตก และตอนเหนือของจังหวัด จึงทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตรกรรมอย่างมาก สำหรับโครงการชลประทาน เพื่อส่งน้ำให้แก่พื้นที่การเกษตร ทำได้เพียงร้อยละ 50.55 ของพื้นที่เกษตรเท่านั้น แม้ว่าจะมีอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กช่วยควบก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะเอื้ออำนวยต่อพื้นที่การเกษตรได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะบริเวณในเขตกิ่งอำเภอนองหญ้าปล้อง ซึ่งเป็นที่ราบสูง คืออาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเพราะว่าไม่มีระบบชลประทานเลย นอกจากนี้ยังได้แก่ บริเวณด้านตะวันตกของอำเภอท่าทาง และอำเภอชะอำ ซึ่งเป็นแหล่งทำการเกษตรที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัด

1.2.2 ขาดแคลนน้ำอุปโภคและบริโภค แม้ว่าจังหวัดเพชรบุรีจะมีแม่น้ำที่สำคัญหลายสาย เช่น แม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำบางกลอย แม่น้ำบางตะบูน เป็นต้น แต่ก็ยังมีพื้นที่บางแห่งที่เป็นที่ดอน และมีสภาพแห้งแล้ง คือ อำเภอเขาอ้อ กิ่งอำเภอนองหญ้าปล้อง บางส่วนของอำเภอท่าทาง ชะอำ บ้านลาด ประกอบกับเกิดภาวะฝนแล้งและฝนทิ้งช่วง ทำให้ประชาชนประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคและบริโภค ในเกือบทุกอำเภอ

โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2529 ประชากรมีความเดือดร้อนและประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค ถึงร้อยละ 64.94 ของประชากรทั้งหมด ที่มากที่สุด ได้แก่ อำเภอเขาย้อย กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง บ้านลาด และอำเภอท่าช้าง ซึ่งประชากรขาดแคลนน้ำเฉลี่ยระหว่างร้อยละ 76 - 99 ของประชากรแต่ละอำเภอ

1.2.3 ปัญหาคุณภาพและปริมาณน้ำบาดาล น้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำใต้ดินที่สามารถช่วยบรรเทาปัญหาเรื่องน้ำอุปโภคบริโภคได้ แต่จังหวัดเพชรบุรีมีแหล่งน้ำใต้ดินจำกัด และไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้ประโยชน์ได้มากนัก ทั้งนี้เนื่องจากยังมีคุณภาพน้ำไม่สะอาด และมีปริมาณน้ำน้อยถึงน้อยมาก โดยเฉพาะประมาณ 60 แกลลอนต่อนาที ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณที่ราบตอนกลาง และบริเวณเชิงเขา น้ำบาดาลที่ขุดขึ้นมาใช้ได้มีเพียง 67 บ่อและสามารถบริการสำหรับประชากรเพียง 40,833 คนหรือร้อยละ 9.90 ของประชากรทั้งจังหวัดเท่านั้น

1.3 ปัญหาต้นไม้

1.3.1 ปัญหาการบุกรุกทำลายป่า ในปัจจุบันป่าไม้ของจังหวัดเพชรบุรี ถูกบุกรุกทำลายเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการขยายตัวของชุมชน การบุกรุกแผ้วถางทำลายป่าเพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูก ตลอดจนการลักลอบตัดไม้และเผาถ่าน ทำให้การบุกรุกทำลายป่าขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในท้องที่อำเภอท่าช้าง เขาย้อย ชะอำ บ้านลาด กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง และบริเวณป่าชายเลนในอำเภอบ้านแหลม จึงจะเห็นได้จากการสำรวจสภาพป่าไม้ จากภาพถ่ายดาวเทียมในปี พ.ศ. 2525 สภาพป่าไม้ของจังหวัดเพชรบุรีมีอยู่ร้อยละ 40.11 ของพื้นที่จังหวัด มาในปี พ.ศ. 2528 ป่าไม้ถูกทำลายเหลือเพียง ร้อยละ 36.50 ของพื้นที่จังหวัด โดยเฉพาะในอำเภอท่าช้าง และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้องซึ่งเป็นแหล่งป่าไม้ที่สำคัญของจังหวัด สภาพการสูญเสียป่าไม้เช่นนี้จะส่งผลกระทบต่อหลายด้าน เช่น เกิดความแห้งแล้ง เพราะขาดความชุ่มชื้นในบริเวณต้นน้ำลำธาร เนื่องจากไม่มีป่าไม้ที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้ให้ เกิดภาวะน้ำท่วมฉับพลัน เกิดการพังทลายของหน้าดิน และจะทำให้แหล่งต้นน้ำลำธารคืนเงินในที่สุด

1.3.2 ปัญหาผลผลิตด้านเกษตรกรรมลดลง โดยเฉพาะในสาขาอ้อย คือ ป่าไม้ ซึ่งเมื่อป่าไม้ถูกทำลายลงมาก ก็จะทำให้ผลผลิตของมูลค่าการผลิตด้านป่าไม้ลดลง และในช่วงปี พ.ศ. 2518-2528 มีอัตราการเติบโตลดลงเฉลี่ยร้อยละ -41.65 ซึ่งเป็นมากที่สุดในด้านเกษตรกรรม และทุกสาขาการผลิต

1.3.3 ปัญหาบ้านแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโทรมลง จากการศึกษาพบว่าไม่ถูกทำลายมากนักเอง จะมีผลทำให้แหล่งท่องเที่ยวความธรรมชาติความสวยงามลง เช่น น้ำตก วนอุทยานแห่งชาติป่าแก่งกระจาน เป็นต้น นอกจากนี้อาจจะทำให้แหล่งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวความธรรมชาติหมดสภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวลงไปด้วย

2. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

เนื่องจากจังหวัดเพชรบุรีมีโครงสร้างเศรษฐกิจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาการค้าและบริการ สาขาอุตสาหกรรม หรือเรียกรวมกันว่า สาขาภาคนอกเกษตรกรรม มากกว่าสาขาเกษตรกรรม แต่ถึงอย่างไรก็ตามสาขาเกษตรกรรมก็ยังคงมีบทบาทที่สำคัญคือ เศรษฐกิจของจังหวัดอยู่ตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกสิกรรม ซึ่งทำรายได้สูงให้กับจังหวัด ทั้งนี้เนื่องจากอุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะสับปะรด อ้อย ข้าว ยังเป็นวัตถุดิบที่สำคัญมากในการผลิตคานี้ ในช่วงปี พ.ศ. 2518-2528 แนวโน้มการผลิตสาขาเกษตรกรรมลดลงในอัตราร้อยละ 4.05 ต่อปี เนื่องจากความแห้งแล้ง และฝนทิ้งช่วง นอกจากนี้โครงสร้างกำลังแรงงาน และอาชีพของประชากรในสาขาเกษตรกรรม ก็มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่สาขานอกภาคเกษตรกรรมมีแนวโน้มสูงขึ้นทั้งกำลังแรงงานและการผลิต

สำหรับเงินลงทุนที่เป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการผลิต ที่จะช่วยส่งเสริมการผลิตในสาขาต่างๆของสาขาการผลิตให้ดีขึ้น ก็มีแหล่งเงินทุนจาก 2 แหล่งใหญ่ คือ แหล่งการเงินในระบบ และแหล่งการเงินนอกระบบ ในส่วนของแหล่งการเงินในระบบ ได้แก่ ธนาคารต่างๆ ซึ่งร้อยละ 59 ของประชากรเกษตรที่ไปพึ่งแหล่งเงินทุนเหล่านี้ ซึ่งมีเพียงร้อยละ 25 ของประชากรเกษตรที่ได้รับบริการจากแหล่งเงินทุนของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ยังมีประชากรเกษตรอีกร้อยละ 41 ที่ยังคงพึ่งแหล่งเงินทุนนอกระบบอยู่ ซึ่งจะเสียดอกเบี้ยแพงขึ้น แต่สะดวกกว่าในการกู้เงิน แต่ขาดความเป็นธรรม

นอกจากนี้สภาพการคลังท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาจังหวัด แต่ที่เป็นอยู่ปรากฏว่าสภาพการคลังท้องถิ่นยังไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ เนื่องจากรายได้อาศัยอยู่ในระดับต่ำ ต้องอาศัยเงินอุดหนุนจากรัฐบาลอยู่ตลอดเวลา ทำให้บทบาทในการพัฒนาส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นสภาพคานโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรี หอจะกล่าวได้ดังนี้

2.1 การเติบโตของสาขาเกษตรกรรมอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากผลผลิตของสาขาเกษตรกรรมมีอัตราการขยายตัวอยู่ในระดับต่ำ และมีแนวโน้มลดลง จึงจะเห็นได้จากผลผลิตต่อไร่ของพืชสำคัญทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะข้าวโพด สับปะรด รวมทั้งมูลค่าการผลิตก็ลดลง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงราคาที่ไม่แน่นอน อีกทั้งมีพืชหลายประเภทที่ต้องลดพื้นที่การเพาะปลูกลง เนื่องจากความแห้งแล้ง เช่น สับปะรด อ้อย มะนาว กว๊ากโซ่ เป็นต้น

2.2 มีการขยายพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่มากขึ้น โดยเฉพาะ ข้าวโพด ซึ่งมีอัตราการขยายตัวถึง 19.02 คอปปี ซึ่งมากกว่าการที่จะเพิ่มผลผลิตโดยใช้เทคนิคในการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตมาใช้ในการเกษตร รวมทั้งประชากรเกษตรขาดความรู้ความเข้าใจด้านการเกษตรอย่างแท้จริง มักจะมุ่งเอาผลกำไรมากกว่าที่จะเล็งเห็นถึงผล กระทบเชิงลบที่จะตามมา จึงทำให้การขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นอัตราอย่างมาในอนาคตคือสาขาการเกษตรกรรมของจังหวัด

2.3 เกษตรกรส่วนใหญ่ ยังขาดแคลนพันธุ์พืชที่มีคุณภาพดี และให้ผลผลิตต่อไร่สูง

2.4 เนื่องจากพื้นที่ที่เหมาะสมในการทำเกษตรมีจำนวนจำกัด จึงทำให้เกษตรกรหันไปหาพื้นที่ดินที่อุดมสมบูรณ์ความที่ราบเชิงเขา และป่าไม้ กันมากขึ้น ยังผลให้บริเวณเหล่านั้นถูกใช้้อย่างมีประสิทธิภาพ และเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ผลผลิตที่ไ้ได้รับในปีต่อๆไปลดลงอย่างมาก

2.5 ปัญหาเรื่องโครงสร้างการตลาด และราคาสินค้าเกษตร ไม่เป็นธรรมต่อเกษตรกร อีกทั้งการกำหนดราคายังอยู่ที่พ่อค้าคนกลาง ทำให้เกษตรกรถูกกดราคาผลผลิตอยู่เสมอ รวมทั้งปัจจัยในกระบวนการผลิตมีแนวโน้มของราคาสูงขึ้น เช่น ปุ๋ย ยา และอุปกรณ์การเกษตรอื่นๆ ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น แต่ราคาผลผลิตกลับไม่สูงตามไปด้วย ทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก

2.6 การรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปสหกรณ์ หรือกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ เพื่อร่วมมือในด้านการผลิต และการรักษาระดับราคาพืชผลการเกษตรยังไม่ดี และไม่สามารถทำได้อย่างจริงจัง

2.7 ขาดแคลนแหล่งเงินทุนด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการค้าบริการ ที่จะให้สินเชื่อระยะยาว และมีดอกเบี้ยต่ำ

2.8 ปริมาณสัตว์น้ำทะเลลดลง อีกทั้งยังไม่มีสะพานปลาที่จะรับซื้อปลา

และผลิตผลทางทะเลอื่นๆในจังหวัดเพชรบุรี ทำให้ชาวประมงทะเลต้องนำสินค้าไปขึ้นที่อื่น เช่น มหาชัย บ้านคอน เป็นต้น

2.9 ปัญหาเรื่องความรู้ด้านการทำประมงชายฝั่ง โดยเฉพาะ การเลี้ยง กุ้งกุลาดำ ทำให้ผลผลิตไม่ตีเท่าที่ควร ในปี พ.ศ. 2528 จังหวัดเพชรบุรี มีเนื้อที่ทำนากุ้ง อยู่ประมาณ 12,082 ไร่ ส่วนมากอยู่ในบริเวณอำเภอบ้านแหลม เมือง และชะอำ มีมูลค่า การผลิตประมาณ 63 ล้านบาท แต่ชาวประมงผู้เลี้ยงกุ้งยังไม่สามารถเพาะพันธุ์กุ้งเองได้ อีกทั้งเทคนิควิธีการเลี้ยงยังไม่ดี ทำให้ผลผลิตค่อนข้างน้อย

2.10 ปริมาณสับปะรดของโรงงานสับปะรดกระป๋องยังไม่แน่นอน เนื่องจากต้องรอการสั่งจากต่างประเทศ ทำให้ไม่สามารถขยายพื้นที่เพาะปลูก หรือเร่งผลผลิต สับปะรดได้ตามความต้องการของโรงงาน จึงทำให้ราคาสับปะรดไม่แน่นอน ทำให้เป็น อุปสรรคต่ออุตสาหกรรมบางประเภท เช่น อุตสาหกรรมสับปะรดกวน น้ำส้มสาชู เป็นต้น

2.11 การค้าและพานิชยกรรม ส่วนใหญ่พัฒนาไปตามความต้องการ ของ ประชาชน และการขยายตัวของชุมชนเมืองเป็นสำคัญ ดังนั้นจุดสำคัญของการค้าและพานิชย จึงอยู่ในเขตเทศบาล สุขาภิบาล เป็นส่วนใหญ่ การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการค้าของ จังหวัดมีการเปลี่ยนแปลงน้อย

2.12 ขาดการพัฒนาบ้านเหมืองแร่ และสำรวจแหล่งแร่ทางเศรษฐกิจ ของจังหวัดซึ่งมีอยู่มากทางตะวันตกของจังหวัด โดยเฉพาะในเขตอำเภอท่าทาง ชะอำ บ้านลาด และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง ทั้งที่การเหมืองแร่สามารถทำรายได้เพิ่มขึ้นได้ถึง 3.58 ของรายได้ทั้งจังหวัด และมีอัตราการเติบโตสูงถึงร้อยละ 9.50 ต่อปี โดยเฉพาะ ลิกไนท์ ติบุกและหินขาว ที่สามารถใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น อุตสาหกรรมเครื่องปั้น ดินเผา เป็นต้น

2.13 ระบบการจัดเก็บภาษี ยังไม่สามารถเก็บได้อย่างทั่วถึง และการจ จัดเก็บภาษีบางประเภท ต้องแบ่งเข้าส่วนกลาง เป็นเหตุหนึ่งที่ไม่สามารถนำเงินที่เก็บได้ ในท้องถิ่นมาบำรุงท้องถิ่น จึงทำให้การผลิตและการซื้อขายในพื้นที่นั้น ไม่ได้รับการพัฒนาจาก เงินผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น

3. ปัญหาด้านประชากร

จังหวัดเพชรบุรีมีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับที่ 4 ของภาคตะวันตก

และมีอัตราการเพิ่มประชากรโดยเฉลี่ยร้อยละ 1.87 คอปี ซึ่งไม่สูงมากนักแต่ก็สูงกว่าที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนดไว้ในแผนฯ 5 คือ 1.5 คอปี สำหรับพื้นที่ที่มีการเพิ่มประชากรสูงสุดของจังหวัด ไท่แก่อำเภอท่าช้าง รองลงมา คือ อำเภอชะอ่า และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง ตามลำดับ ซึ่งพื้นที่บริเวณเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ และแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัด ลักษณะเช่นนี้เองที่ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มของการบุกรุกทำลายป่าได้อย่างชัดเจน ปัญหาด้านประชากรมีดังนี้

3.1 ปัญหาด้านอัตราการเพิ่มประชากรในบางพื้นที่ที่สูงเกินไป เช่น อำเภอท่าช้าง ชะอ่า และบางพื้นที่อัตราการเพิ่มประชากรค่าเกินไปคือ อำเภอเขาค้อ ทำให้การพัฒนาความเป็นชุมชนเมืองมีการเปลี่ยนแปลงที่เชื่องช้า

3.2 การกระจายตัวของประชากรมีความหนาแน่นมาก จะอยู่บริเวณคันคะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด ทำให้เกิดปัญหาความแออัด และความจำกัดในการใช้พื้นที่ ทำให้เกิดความยุ่งยากในการวางแผนการใช้ที่ดิน เพราะเกิดความสับสนและความไม่เป็นระเบียบในการใช้ที่ดิน มีผลทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของที่ดินเร็วเกินไป โดยเฉพาะที่ดินในการเกษตรกรรม

3.3 ลักษณะการย้ายถิ่นของประชากรอายุ 5 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จะเป็นการย้ายถิ่นที่มาจากจังหวัดอื่น ๆ มากกว่าการย้ายถิ่นภายในจังหวัดเอง อาจทำให้เกิดปัญหาการแต่งงานของประชากรในท้องถิ่นเอง ซึ่งกำลังมีปัญหการว่างงานมากขึ้น

3.4 ปัญหาของประชากรวัยแรงงานเพิ่มขึ้นมากกว่าประชากรวัยเด็ก และวัยชรา ทำให้ปัญหาของการว่างงานอาจทวีความรุนแรงขึ้น

4. ปัญหาโครงสร้างด้านสังคมและบริการขั้นพื้นฐาน

4.1 การศึกษา การให้บริการด้านการศึกษาของจังหวัดเพชรบุรี มีตั้งแต่ระดับอนุบาล จนกระทั่งถึงระดับอุดมศึกษา มีอัตราส่วนครูต่อนักเรียนโดยเฉลี่ย 1 ต่อ 15 ในปี พ.ศ. 2529 โดยที่การศึกษาทุกระดับภาคีรัฐบาลจะรับภาระในด้านการจัดการศึกษาไว้มากกว่าภาคเอกชนถึงร้อยละ 92.4 ของจำนวนการศึกษาทุกระดับ และในปี พ.ศ. 2529 การศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีการขยายตัวได้เร็วกว่าการศึกษาในระดับประถมศึกษา ทั้งนี้ เพราะว่าการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่มีอัตราการเพิ่มจำนวนนักเรียนลดจากร้อยละ -7.48 คอปี ในขณะที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีอัตราการเพิ่มจำนวนนักเรียนร้อยละ 1.39 คอปี

สำหรับสัดส่วนของนักเรียนประถมศึกษาคือ นักเรียนมัธยมศึกษา ปรากฏว่ามีเพียงร้อยละ 37.68 ซึ่งนับว่ายังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ โอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษายังมีไม่มากนัก ดังนั้นปัญหาค้นหาการศึกษาของจังหวัดเพชรบุรี มีดังนี้

4.1.1 ปัญหาค่านขนาดเล็กและจำนวนโรงเรียน ในระดับประถมศึกษา ซึ่งส่งกักการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งตั้งกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ราชอำเภอ ซึ่งมีเขตการบริการที่ซ้ำซ้อนกัน และถึงในปัจจุบัน จำนวนนักเรียนลดลง ก็จะทำให้โรงเรียนบางโรงเรียนมีนักเรียนไม่ถึง 100 คน โดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ในเขตอำเภอท่าทาง ถึงอำเภอหนองหญ้าปล้อง ทำให้อัตราครูต่อ นักเรียนน้อย ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ สำหรับในระดับมัศึกษานั้น ความต้องการโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับคอนปลาขมีเพิ่มมากขึ้น แม้ว่าโรงเรียนระดับนี้จะกระจายอยู่ตาม อำเภอทุกอำเภอแล้วก็ตาม ส่วนการศึกษาในระดับอนุปริญา และปริญาตรีนั้น เนื่องจาก มีมีจำนวนน้อยอยู่ และความต้องการการศึกษาระดับนี้มีมาก โดยเฉพาะอาชีวศึกษา ส่วน ระดับอุดมศึกษานั้นมีเพียงแห่งเดียว ซึ่งให้บริการทั้งระดับอนุปริญา และปริญาตรี และเนื่องจากเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งเดียวที่มีเขคบริการไปถึงจังหวัดชุมพร ซึ่งรับผิดชอบจำนวน ประชากรที่มาศึกษามาก จึงน่าที่จะขยายและปรับปรุงให้เหมือนมหาวิทยาลัยอื่นๆ

4.1.2 ปัญหาเรื่องคุณภาพในการจัดการศึกษาในทุกระดับ ทั้งๆ ที่จำนวนประชากรลดลง และนักเรียนในระดับประถมศึกษาก็มีแนวโน้มลดลงมาก ทำให้อัตรา ครูต่อนักเรียนลดลง ซึ่งน่าจะเกิดผลผลิในแง่การปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามปัญหาเรื่องคุณภาพการศึกษาก็ยังเป็นปัญหาที่ซึ่งจะต้องริบดำเนินการแก้ไข เพื่อการผลิตทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพมาช่วยกันพัฒนาจังหวัดต่อไป

4.1.3 ปัญหาค่านอุปกรณการเรีอนการสอน ส่วนใหญ่โดยเฉพาะ ในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ยังขาดแคลนเรื่องนี้อยู่มาก ทั้งนี้เพราะว่ามี งบประมาณจำกัด แต่ถ้าขาดเรื่องนี้จะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพในการศึกษาของนักเรียน ในที่สุด

4.1.4 ปัญหาเรื่องนักเรียนมักจะเลือกเรียนในโรงเรียนประจำ จังหวัด หรือในจังหวัดอื่นที่มีสถิติสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้มาก ทำให้โครงการโรงเรียนมัธยม ระดับตำบลมีจำนวนนักเรียนน้อยลงมาก ซึ่งจะส่งผลต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้น

4.1.5 ปัญหาด้านการประสานงานระหว่างระดับการศึกษาของ
ผู้บริหาร รง เร็กน ในสถานะที่ผลผลิตของโรงเรียนแต่ละระดับจะกลายเป็นปัจจัยเข้า-ออก
ของอีกระดับหนึ่งที่สูงขึ้นไป เนื่องจากขาดการประสานงานอย่างใกล้ชิด ยังผลทำให้ขาด
ความร่วมมือในการจัดการศึกษา และอาจทำให้ประสิทธิภาพการศึกษาลดลงได้

4.1.6 ปัญหาของการที่เน้นเรื่องวัดกณิกมมากกว่าคุณธรรม
คุณภาพของสถานศึกษา การเน้นเนื้อหาวิชามากกว่าที่จะเน้นเรื่องอาชีพ อาจทำให้ปัญหา
การว่างงานเพิ่มขึ้น

4.1.7 ปัญหาของภาคเอกชนที่จะต้องเข้ามามีบทบาทในการรับ
ภาระในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น และอย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะในระดับอนุบาลและก่อน
วัยเรียน

4.2 การอนามัยและสาธารณสุข

จากสภาพพื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรี ที่กว้างขวาง มีพื้นที่ที่เป็นที่ราบ
สูงมากกว่าพื้นที่ราบลุ่ม ประชาชนอยู่กันอย่างกระจัดกระจาย และบางแห่งก็อยู่ไกลการคมนาคม
คมนาคม ทำให้การบริการด้านสาธารณสุขเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึง และยังไม่เพียงพอต่อความ
ต้องการของประชาชนทั้งในเขตเมือง และเขตชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขต อำเภ
ท่าช้าง ชะอำ เขาช้อย และหนองหญ้าปล้อง รวมทั้งอำเภอบ้านลาดด้วย ซึ่งทั้งนี้ไม่มีโรง
พยาบาล ที่จะให้บริการเพียงพอ ปัญหาด้านอนามัยและสาธารณสุขของจังหวัดเพชรบุรี มีดังนี้

4.2.1 ขาดบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข โดยเฉพาะ
อำเภอบ้านลาด และกิ่งอำเภอนองหญ้าปล้อง ซึ่งยังไม่มีแพทย์ และโรงพยาบาลอำเภอที่จะ
ให้บริการด้านสาธารณสุข ส่วนอำเภออื่นๆ ยกเว้นอำเภอเมือง จะมีอัตราส่วนแพทย์ พยาบาล
ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดทั้งสิ้น

4.2.2 สถานบริการรักษาพยาบาล โดยเฉพาะโรงพยาบาลยังมี
ไม่ครบทุกอำเภอ อำเภอที่ยังไม่มีโรงพยาบาลได้แก่ อำเภอบ้านลาด และกิ่งอำเภอนอง
หญ้าปล้อง ส่วนสถานอนามัยก็ยังไม่ทั่วถึง ในพื้นที่อำเภอต่างๆของจังหวัด

4.2.3 ปัญหาเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ โรคต่างๆที่พบในจังหวัด
ได้แก่ ไข้ไม่ทราบสาเหตุ ไข้หวัด ไข้มาเลเรีย อูจาระร่วง ไข้มาเลเรียนั้นมีกระบาดมาก
ในบางพื้นที่ของจังหวัด ที่เป็นป่าและภูเขาสูง หากผู้ป่วยเป็นไข้นี้และอยู่ในระยะอันตรายก็

ไม่สามารถนำส่งแพทย์ได้ทันที จะเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ เนื่องจากการคมนาคมไม่สะดวก

4.2.4 ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง การป้องกันโรคและการอนามัย มักจะละเลยและขาดความสนใจ เอาใจใส่ในเรื่องการ ป้องกันโรคต่างๆและอนามัย ขาดความสนใจต่อตนเอง และครอบครัว ในด้านอนามัยและ สาธารณสุข เนื่องจากความเขิน

4.2.5 ประชาชนเพียงร้อยละ 2.08 ของประชากรทั้งจังหวัด ที่ให้ความสนใจ และรับบริการเรื่องการวางแผนครอบครัว แสดงให้เห็นว่ามีประชากรอีกเป็น เป็นจำนวนมากที่ไม่มีความรู้ หรือไม่ได้รับบริการเรื่องการวางแผนครอบครัว ปัญหานี้จะมีผล ต่ออัตราการเพิ่มประชากร การเลี้ยงดูครอบครัวของประชาชนเอง

4.3 ไฟฟ้า

ในช่วงปี พ.ศ. 2523-2529 จังหวัดเพชรบุรีมีปริมาณการใช้ไฟฟ้า เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 41.83 ต่อปี และจำนวนผู้ใช้เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 12.68 ต่อปี จะเห็นได้ว่าอัตราการเพิ่มของปริมาณไฟฟ้าสูงกว่าอัตราการเพิ่มของจำนวน ผู้ใช้ ปริมาณไฟฟ้าที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นประเภทธุรกิจขนาดเล็กและอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้ม เพิ่มขึ้น ส่วนจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าที่มีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น คือ ที่อยู่อาศัย การบริการไฟฟ้า ในช่วง 6 ปีของจังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นในพื้นที่ อำเภอชะอำ และอำเภอเมือง เพชรบุรี ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 59.04 และ 29.39 ของการเปลี่ยนแปลงปริมาณไฟฟ้า ทั้งหมดของจังหวัด ส่วนอำเภออื่นนั้นมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ที่สำคัญได้แก่ อำเภอท่าทาง บ้านแหลม และบ้านลาด ปัญหาการบริการพื้นฐานประเภทไฟฟ้า สรุปได้คือ

4.3.1 การได้รับบริการไฟฟ้าในระดับหมู่บ้านมีค่อนข้างจำกัด เนื่องจากต้องคิดหม้อแปลงไฟฟ้าเพื่อเพิ่มแรงดันและกระแสไฟฟ้า รวมถึงอุปกรณ์อื่นๆ ซึ่ง ประชาชนต้องออกค่าใช้จ่ายร้อยละ 30 ส่วนรัฐบาลจะออกให้ร้อยละ 70 ส่วนมากการ บริการจะมีโอกาสได้รับมากและสะดวก ก็คือ ในเขตเทศบาล และสุขาภิบาลเป็นสำคัญ

4.3.2 การกระจายการบริการด้านไฟฟ้าไปสู่พื้นที่อำเภออื่นๆ จะเพิ่มไม่มากนัก โดยเฉพาะอำเภอเขาชัยยอด และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง ส่วนมากจะ กังคังจำกัดอยู่แต่ในเขตชุมชน และแหล่งธุรกิจ หรืออุตสาหกรรมที่สำคัญเท่านั้น

4.4 ประปา

ส่วนใหญ่การประปาในจังหวัดเพชรบุรี จะมีขอบเขตการให้บริการที่จำกัด เนื่องจากการประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดเพชรบุรี มีกำลังผลิตสูงสุดได้เพียงวันละ 12,720 ลบ.ม. เท่านั้น และให้บริการได้เฉพาะเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี สุขาภิบาลหาดเจ้าสำราญ สุขาภิบาลบางตะบูน และสุขาภิบาลบ้านแหลม เท่านั้น ส่วนอำเภออื่นๆ ถ้าอยู่ในเขตสุขาภิบาลก็มักจะได้รับการประปา เนื่องจากสุขาภิบาลอื่นๆจะมีการประปาขนาดเล็กที่ให้บริการในเขตสุขาภิบาลอยู่ แต่ในพื้นที่ที่อยู่นอกเขตสุขาภิบาลในทุกอำเภอ จะไม่มีบริการนำประปา ซึ่งต้องอาศัยน้ำจากแหล่งน้ำอื่นๆ เช่น บ่อนบาดาล ห้วย บ่อน้ำสาธารณะ หรืออ่างเก็บน้ำที่ขุดขึ้นเองในหมู่บ้าน ซึ่งก็มีปัญหาเรื่องสุขอนามัย ถึงอย่างไรก็ตามปัญหาด้านการประปา จะพอสรุปได้ดังนี้

4.4.1 การบริการไม่สามารถทำได้ในบริเวณนอกเขตเทศบาลและนอกเขตสุขาภิบาล

4.4.2 การประปาขนาดเล็กในแต่ละอำเภอ ก็มีขีดจำกัดเพราะว่าอาศัยน้ำจากบ่อนบาดาล ซึ่งมีปริมาณไม่มากนัก ทำให้กำลังการผลิตได้น้อย การกระจายการประปาในระดับสุขาภิบาลเองยังไม่ทั่วถึง

4.4.3 การใช้น้ำจากแหล่งน้ำอื่นๆแทนการประปา ซึ่งส่วนใหญ่ประชาชนในชนบทต้องอาศัย ทังไม่สะอาดและถูกสุขลักษณะอนามัย อาจทำให้เกิดโรคระบาดหรือโรคติดต่อได้ง่าย

4.5 การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดเพชรบุรีมีการคมนาคมขนส่งที่สะดวกสบาย สามารถติดต่อกับจังหวัดอื่นๆได้ทั้ง ทางถนน รถไฟ และทางเรือ แต่ในปัจจุบันนับได้ว่าการคมนาคมทางถนนจะสามารถติดต่อได้สะดวกที่สุด รองลงมาได้แก่ ทางรถไฟ ส่วนทางเรือ สามารถติดต่อกับจังหวัดสมุทรสงครามเท่านั้น แต่ถ้าเป็นทางทะเลก็สามารถทำได้ แต่ในปัจจุบันยังไม่ทำเทียบเรือ ในการคมนาคมทางถนนนั้น สามารถใช้เส้นทางได้ทั้งทางหลวงแผ่นดินสายเพชรเกษม และสายธนบุรี-ปากท่อ ส่วนทางหลวงจังหวัดและทางหลวงชนบทก็สามารถใช้ติดต่อกับทั้งจังหวัดอื่น และภายในจังหวัดได้สะดวก จังหวัดเพชรบุรีเปรียบเสมือนประตูไปสู่ภาคใต้ การคมนาคมทั้งทางถนนและทางรถไฟ จึงสะดวกสบาย แต่การคมนาคมภายในจังหวัดเอง

ระหว่างอำเภอกับอำเภอไม่ค่อยจะมีปัญหา แต่ระหว่างอำเภอกับตำบลบางตำบล และหมู่บ้านห่างไกล อาจจะมีปัญหาบ้าง โดยเฉพาะตำบลต่างๆในเขตกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอท่าซางทางบ้านตะวันตก อำเภอชะอำบ้านตะวันตก ซึ่งเป็นท้องที่ที่อยู่ห่างไกล การคมนาคมเป็นไปด้วยความลำบาก บางท้องที่ไม่มีถนนเข้าถึงหรือเข้าถึงได้แต่ใช้ได้บางฤดูกาลเท่านั้น ปัญหาด้านการคมนาคมมีดังนี้

4.5.1 การคมนาคมทางน้ำในปัจจุบันทำได้ยาก ในบริเวณแม่น้ำเพชรบุรี เนื่องจากตื้นเขินมาก ส่วนใหญ่จะใช้ทางเรือเฉพาะบริเวณท้ายแม่น้ำระหว่างเขตตัวจังหวัดกับปากอ่าวทะเล ซึ่งจะทำให้เฉพาะฤดูฝนเท่านั้น

4.5.2 การคมนาคมระหว่างจังหวัดกับกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง ในช่วงเส้นทางแยกจากทางหลวงแผ่นดินเข้าถึงอำเภอ ยังไม่สะดวกในด้านความปลอดภัยมากนัก

4.5.3 เส้นทางคมนาคมในท้องถื่น ระหว่างอำเภอกับตำบลต่างๆ โดยเฉพาะกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอท่าซางบ้านตะวันตก อำเภอชะอำบ้านตะวันตก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่ราบสูง ถนนที่ใช้คิดคือส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรัง และชำรุดมาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการขนส่งสินค้าทางเกษตร และการให้บริการด้านอนามัยและสาธารณสุข

4.5.4 สถานีสขนส่งในตัวจังหวัดที่เป็นการให้บริการทั้งภายในและภายนอกจังหวัด ยังคับแคบ และไม่สะดวกในการใช้บริการ

4.5.5 การบริการด้านการคมนาคมทางรถไฟ ยังไม่ดีและขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย

การศึกษาศักยภาพการพัฒนาของพื้นที่ระดับอำเภอของจังหวัดเพชรบุรี

เนื่องจากพื้นที่ในจังหวัดเพชรบุรี แบ่งออกเป็น พื้นที่เมือง และพื้นที่ชนบท พื้นที่เมืองจะมีชุมชนเมือง หรือศูนย์กลางชุมชน ที่มีลักษณะเป็นชุมชนใหญ่ มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นพิเศษ ทำหน้าที่ให้บริการต่างๆแก่ประชากรในเขตหรือบริเวณที่ใกล้เคียงที่อยู่ในเขตอิทธิพล ส่วนพื้นที่ชนบทมีลักษณะเป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีประชากรชนบทอาศัยอยู่ โดยมีที่อยู่อาศัย และที่ทำมาหากินทางเกษตรอยู่โดยรอบปะปนกัน

การศึกษาศักยภาพการพัฒนาของพื้นที่ ก็เพื่อที่จะศึกษาสภาพการพัฒนาของพื้นที่

เมืองและชนบท ศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ของศูนย์กลางชุมชนแต่ละแห่ง และความสัมพันธ์ของศูนย์กลางชุมชนกับพื้นที่ชนบทโดยรอบ ทั้งนี้จะทำให้ทราบระบบการทำงานของศูนย์กลางชุมชน ทราบศักยภาพของพื้นที่ แนวโน้มการพัฒนา โครงสร้างปัญหา และแนวทางแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับระบบชุมชน และการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นระบบ ดังนั้นการศึกษาศักยภาพการพัฒนาของพื้นที่ต่างๆในจังหวัดเพชรบุรี จึงแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ศักยภาพการพัฒนาของศูนย์กลางชุมชน และศักยภาพการพัฒนาของพื้นที่ระดับอำเภอ

1. การศึกษาศักยภาพการพัฒนาของศูนย์กลางชุมชน

1.1 ขั้นตอนการศึกษา มีดังนี้

- 1.1.1 ศึกษาและจัดลำดับความสำคัญของศูนย์กลางชุมชน
- 1.1.2 พิจารณาทบทวนและความสัมพันธ์ของศูนย์กลางชุมชนแต่ละแห่งที่มีต่อศูนย์กลางชุมชนอื่น และ เชคอิทธิพลของศูนย์กลางชุมชนนั้นๆ
- 1.1.3 วิเคราะห์บทบาท และแนวโน้มในการพัฒนาของพื้นที่ภายใต้ศูนย์กลางชุมชน และเชคอิทธิพลแต่ละเชค

1.2 วิธีการที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาดังศึกษาศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ของศูนย์กลางชุมชน ได้ใช้วิธีวิเคราะห์สภาพพื้นที่ (Spatial Analysis) และเทคนิคเคลฟาย กล่าวคือ วิธีวิเคราะห์สภาพพื้นที่ เป็นการพิจารณาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในพื้นที่ซึ่งประกอบไปด้วย ประชากร กายภาพ เทคโนโลยี และองค์การ ส่วนเทคนิควิธีเคลฟาย เป็นวิธีที่ใช้แบบสอบถามไปตามซ้ำ เพื่อจะให้ได้มาซึ่งความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ และขณะเดียวกันก็หาความสอดคล้องของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในประเด็นที่สำคัญซึ่งได้มาจากข้อเสนอแนะ และการลงความเห็นตัดสินใจในเรื่องนั้นๆของสมาชิกในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สิ่งที่น่าจะเป็นจุดเด่นของเทคนิคเคลฟายก็คือ การไม่ต้องเผชิญหน้ากันระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่แสดงความคิดเห็น และมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ เมื่อได้มีการคัดเลือกผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว ทุกคนก็มีโอกาสเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็นเต็มที่ในแบบสอบถามค่างั้น ประเด็นสำคัญของเทคนิคเคลฟายนี้จะอยู่ที่การเลือกผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญก็คือ ผู้ที่ได้รับการฝึกฝนและมีความรู้เป็นเลิศในสาขานั้น หรือผู้ที่มีความรู้เป็นพิเศษในสาขานั้นๆ ดังนั้นการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดใน

การใช้เทคนิคเคลฟาย¹และเกษม บุญอ่อน²ได้กล่าวว่า การคาดคะเนจะใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆไม่ได้ ซึ่งในขณะเดียวกันความรู้ที่ได้มีการพิสูจน์แล้วจะเป็นสิ่งที่ดีที่สุด การใช้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น สามารถที่จะรวบรวมเข้าเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ ในเรื่องจำนวนผู้เชี่ยวชาญนั้น จากผลการวิจัยของแมคมิลแลน³ พบว่า เมื่อมีจำนวนผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 13 คนขึ้นไป อัตราการลงของความคาดเคลื่อนจะน้อยมาก ดังปรากฏผลเป็นไปตามตารางดังนี้

ตารางที่ 5.1 แสดงการคาดเคลื่อนที่ลดลงจากจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เปลี่ยนไป

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	การลงของความคาดเคลื่อน	ความคาดเคลื่อนที่ลดลง
1-5	1.20-0.70	0.50
5-9	0.70-0.58	0.12
9-13	0.58-0.54	0.04
13-17	0.54-0.50	0.04
17-21	0.50-0.48	0.02
21-25	0.48-0.46	0.02
25-29	0.46-0.44	0.02

ที่มา : จากงานวิจัยที่ใช้เทคนิคเคลฟายของสมสมัย บุญอ่อน พ.ศ. 2524.

1.3 ขั้นตอนการวิเคราะห์

1.3.1 ศึกษาและคัดเลือกตัวชี้ทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ

สังคม และประชากร เพื่อนำมาเป็นตัวแปร

¹เกษม บุญอ่อน, "เคลฟาย เทคนิคในการวิจัย," คุรุปริทัศน์ (10 ตุลาคม 2522) 26-28.

²เรื่องเดียวกัน.

³เรื่องเดียวกัน.

1.3.2 หากค่าถ่วงน้ำหนัก โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนในเรื่องนี้ ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคล 2 ฝ่าย คือ สำนักผังเมือง และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรี ไทแก ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด สถิติจังหวัด พัฒนาการจังหวัด เป็นต้น บุคคลทั้ง 2 ฝ่ายได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ฝ่ายละ 7 ท่าน รวมทั้งสิ้น 14 ท่าน แล้วผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังท่านเหล่านี้ เพื่อให้พิจารณาตัดสินใจ แล้วผู้วิจัยนำค่าถ่วงน้ำหนักทั้งหมด มาหาค่าเฉลี่ยในแต่ละตัวแปร จะได้ค่าถ่วงน้ำหนักของทุกตัวแปร

1.3.3 ให้การระดับคะแนนแต่ละตัวแปร โดยวิธีซีสโตแกรม เพื่อแบ่งกลุ่ม ซึ่งให้มีค่าคะแนน 5 ระดับในทุกกลุ่มและทุกตัวแปรดังนี้

- 5 หมายถึง มีความสำคัญมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสำคัญมาก
- 3 หมายถึง มีความสำคัญปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสำคัญน้อย
- 1 หมายถึง มีความสำคัญน้อยมาก

1.3.4 นำค่าถ่วงน้ำหนัก และการระดับคะแนนในแต่ละตัวแปร มาคูณกัน ก็จะได้ค่าคะแนนความสำคัญของตัวแปรในแต่ละพื้นที่

1.3.5 พิจารณาสถิติภาพการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ โดยพิจารณาจากคะแนนรวมในข้อ 1.3.4 ของแต่ละตัวแปรในแต่ละพื้นที่ แล้วมาจัดทำซีสโตแกรมเพื่อแบ่งระดับของสถิติภาพ

1.4 การกำหนดศูนย์กลางชุมชน

การพิจารณาศูนย์กลางชุมชนนั้น โดยถือเอาเฉพาะพื้นที่ที่เป็นเขตเทศบาล และสุขาภิบาลเท่านั้น ซึ่งประกอบไปด้วย 2 เทศบาล คือ เทศบาลเมืองเพชรบุรี เทศบาลตำบลชะอำ ส่วนสุขาภิบาลมี 9 แห่ง คือ สุขาภิบาลหัวสะพาน สุขาภิบาลหนองจอก สุขาภิบาลหาคเจ้าสำราญ สุขาภิบาลท่าช้าง สุขาภิบาลบ้านแหลม สุขาภิบาลบางตะบูน สุขาภิบาลนาขาง สุขาภิบาลเขาก้อย และสุขาภิบาลบ้านลาด

ตารางที่ 5.2 แสดงค่าถ่วงน้ำหนักของตัวแปรระดับชุมชน จังหวัดเพชรบุรี

ตัวแปร	ค่าถ่วงน้ำหนัก
1. จำนวนประชากร	90
2. ความหนาแน่นประชากร	12
3. อัตราการเพิ่มประชากร	95
4. เศรษฐกิจ	52
5. จำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อหลังจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	36
6. ปริมาณสัตว์ที่ฆ่าเพื่อการบริโภค	10
7. จำนวนโรงพยาบาล	3
8. จำนวนอาคารพาณิชย์	40
9. จำนวนห้องพักโรงแรม	16
10. สถาบันการเงิน	68
11. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม	36
12. รายได้ท้องถิ่น	100
13. จำนวนตลาดสด	4
14. พื้นที่ชุมชน	30
15. ปริมาณขยะที่กำจัดต่อปี	18
16. จำนวนสถานที่พักผ่อน	28
17. บริการไฟฟ้า	64
18. บริการน้ำประปา	60
19. บริการโทรศัพท์	44
20. ปริมาณเส้นทางรอบศูนย์กลางชุมชน	70

1.5 ตัวแปรที่ใช้

ในการศึกษา จะพิจารณาค่าการพัฒนาทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากร โดยใช้ข้อมูลหุติภูมิ ตัวแปรที่ศึกษาไว้จะแสดงถึงระดับการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร 20 ตัวแปรดังนี้

1.5.1 ตัวแปรด้านกายภาพ 7 ตัวแปร ได้แก่ พื้นที่ของชุมชน การกำจัดขยะคอปปี จำนวนสถานที่พักผ่อน จำนวนหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ จำนวนหมู่บ้านที่ได้รับบริการน้ำประปา จำนวนหมายเลขโทรศัพท์ ปริมาณเส้นทางรอบศูนย์กลางชุมชน

1.5.2 ตัวแปรด้านเศรษฐกิจ 8 ตัวแปร ได้แก่ ปริมาณสินค้า จำนวนโรงมหรสพ จำนวนอาคารพาณิชย์ จำนวนห้องพักโรงแรม จำนวนสถาบันทางการเงิน จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม รายได้ท้องถิ่น จำนวนตลาดสด

1.5.3 ตัวแปรด้านสังคม และประชากร 5 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนประชากร ความหนาแน่นประชากร อัตราการเพิ่มประชากรคอปปี จำนวนเตียงคนไข้ ในโรงพยาบาล จำนวนนักเรียนที่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

1.6 ผลของการศึกษา

จากขั้นตอนการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ศูนย์กลางชุมชน จะได้อำนาจคะแนนของศูนย์กลางชุมชน จากค่าคะแนนความสำคัญ หรือค่าการพัฒนาของศูนย์กลางชุมชนนี้ เมื่อนำมาจัดฮิสโตแกรม เพื่อแบ่งกลุ่มตามลักษณะความใกล้เคียงของค่าคะแนน และสามารถจำแนกศูนย์กลางชุมชนออกเป็นระดับต่างๆ 4 กลุ่มดังนี้

ศูนย์กลางชุมชนระดับที่ 1 ได้แก่ เทศบาลเมืองเพชรบุรี

ศูนย์กลางชุมชนระดับที่ 2 ได้แก่ สุขาภิบาลท่าช้าง เทศบาลตำบลชะอำ

ศูนย์กลางชุมชนระดับที่ 3 ได้แก่ สุขาภิบาลบางตะบูน และ สุขาภิบาลเขาชัยยอ สุขาภิบาลนาช่าง สุขาภิบาลบ้านแหลม

ศูนย์กลางชุมชนระดับที่ 4 ได้แก่ สุขาภิบาลหัวสะพาน สุขาภิบาลหาดเจ้าสำราญ สุขาภิบาลหนองจอก สุขาภิบาลบ้านลาด

ในศูนย์กลางชุมชนทั้งหมด พบว่ามีเพียง เทศบาลเมืองเพชรบุรี

เทศบาลตำบลชะอำ สุขาภิบาลท่าทาง เท่านั้น ที่ค่าคะแนนความสำคัญสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ จังหวัดอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นจึงจัดให้เป็นศูนย์กลางหลัก ส่วนศูนย์กลางระดับที่ 3 จัดให้เป็นศูนย์กลางรองชั้นที่หนึ่ง สำหรับศูนย์กลางชุมชนระดับที่ 4 จัดให้เป็นศูนย์กลางรองชั้นที่สอง

1.7 เขตอิทธิพลของศูนย์กลางชุมชน

การศึกษาเพื่อหาเขตอิทธิพลของศูนย์กลางชุมชน ได้ใช้หลักการ ซึ่งเป็นแบบจำลองของการหาความสัมพันธ์ของการเดินทางระหว่างพื้นที่ ทำให้สามารถกำหนดเขตอิทธิพลของพื้นที่ได้ ซึ่งให้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$d_{iy} = \frac{d_{xy}}{1 + P_x/P_y}$$

d_{iy} คือระยะทางจากศูนย์กลางชุมชน y ที่ไปถึงจุดแบ่งเขตอิทธิพลของศูนย์กลางชุมชน x

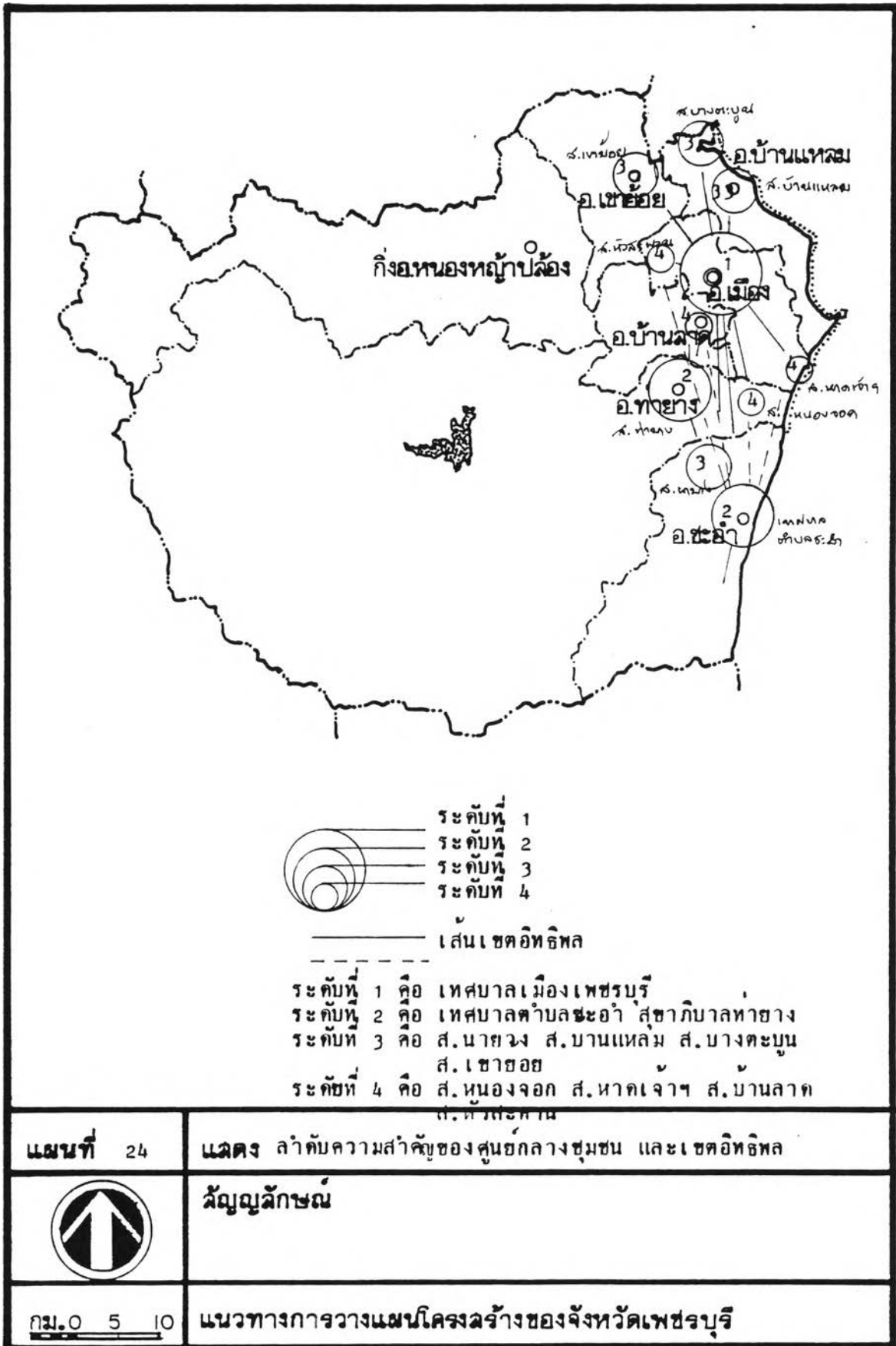
d_{xy} คือระยะห่างของศูนย์กลางชุมชน x ไปถึงศูนย์กลางชุมชน y

P_x คือประชากรของศูนย์กลางชุมชน x

P_y คือประชากรของศูนย์กลางชุมชน y

จากแผนที่ 24 ซึ่งแสดงที่ตั้งของศูนย์กลางชุมชนทุกระดับ และเขตอิทธิพลที่ประมาณจากสูตรการคำนวณหาเขตอิทธิพลของศูนย์กลางชุมชนแต่ละแห่ง จะทำให้เห็นว่าศูนย์กลางชุมชนที่เป็นสุขาภิบาลเกือบทั้งหมด จะมีอิทธิพลในเขตของตน และบางส่วนของตำบลใกล้เคียงเท่านั้น ส่วนเทศบาลเมืองเพชรบุรี เทศบาลตำบลชะอำ และสุขาภิบาลท่าทาง จะมีเขตอิทธิพลระดับจังหวัด ครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งจังหวัด และมีเขตอิทธิพลที่ซ้อนกันอยู่ กล่าวคือ เทศบาลเมืองเพชรบุรีมีเขตอิทธิพลที่กว้างขวางคลุมไปทั้งหมดของจังหวัด เทศบาลตำบลชะอำมีเขตอิทธิพลบริเวณตอนใต้ของจังหวัด ส่วนสุขาภิบาลท่าทาง จะมีเขตอิทธิพลบริเวณตอนกลางและคานคะวันคกของจังหวัด โดยเฉพาะอำเภอท่าทางเอง บางส่วนตอนเหนือของอำเภอชะอำ และคานคะวันคกของอำเภอบ้านลาด

เมื่อพิจารณาถึงเขตอิทธิพลของศูนย์กลางชุมชนที่หาได้ ประกอบกับลักษณะโครงสร้างของเมือง ตลอดจนปริมาณการจราจรของจังหวัด จะสามารถแบ่งพื้นที่ได้

เป็น 2 ระดับ ดังนี้

1.7.1 ระดับภาค ศูนย์กลางชุมชนหลักของจังหวัดเพชรบุรี จะเป็นชุมชนขนาดใหญ่ ที่มีระดับความเป็นศูนย์กลางรองจากศูนย์กลางชุมชนหลักในภาคตะวันตก ซึ่งได้แก่ ศูนย์กลางชุมชนหลักจังหวัดราชบุรี ดังนั้นเทศบาลเมืองเพชรบุรี เทศบาลตำบลชะอำ และสุขาภิบาลท่าช้าง จึงเป็นเมืองที่รองรับการขยายตัวของเมืองหลักที่เริ่มการพัฒนาของภาคตะวันตก แต่เทศบาลเมืองเพชรบุรียังมีความเป็นเมืองศูนย์กลางหลักอันดับ 2 ของภาคใต้ จึงมีเขตอิทธิพลในระดับภาคทั้งในภาคตะวันตกเอง และภาคใต้ และมีเขตอิทธิพลครอบคลุมทั้งจังหวัดเพชรบุรีด้วย

1.7.2 ระดับเมือง สามารถแบ่งพื้นที่ออกได้ 4 บริเวณคือ

1.7.2.1 พื้นที่บริเวณตอนบนของจังหวัด มีเทศบาลเมืองเพชรบุรีเป็นศูนย์กลางชุมชนหลัก มีเขตอิทธิพลครอบคลุม สุขาภิบาลเขาอ้อย สุขาภิบาลบางตะบูน สุขาภิบาลบ้านแหลม พื้นที่ภายใต้เขตอิทธิพลได้แก่ กิ่งอำเภอนองหญ้าปล้อง อำเภอลำทะเมนชัย และอำเภอบ้านแหลม

1.7.2.2 พื้นที่บริเวณตอนกลาง และชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก มีเทศบาลเมืองเพชรบุรี และสุขาภิบาลท่าช้าง เป็นศูนย์กลางชุมชนหลักที่มีเขตอิทธิพลซ้อนกัน แต่สุขาภิบาลท่าช้างจะช่วยเสริมเขตอิทธิพลของเทศบาลเมืองเพชรบุรี และมีเขตอิทธิพลครอบคลุมสุขาภิบาลหัวสะพาน สุขาภิบาลบ้านลาด สุขาภิบาลหาดเจ้าสำราญ และสุขาภิบาลหนองจอก พื้นที่ภายใต้เขตอิทธิพล ได้แก่ อำเภوتاช้าง อำเภอบ้านลาด อำเภอบ้านแหลม และกิ่งอำเภอนองหญ้าปล้อง

1.7.2.3 พื้นที่บริเวณตอนใต้ของจังหวัด มีเทศบาลตำบลชะอำเป็นศูนย์กลางชุมชนหลัก ซึ่งมีแนวโน้มที่จะอยู่ใต้เขตอิทธิพลของเทศบาลเมืองสุขาภิบาลท่าช้าง รวมทั้งมีเทศบาลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แม้อิทธิพลมาครอบคลุมด้วย แต่เนื่องจากศูนย์กลางชุมชนหลักแห่งนี้มีลักษณะพิเศษ กล่าวคือ เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดและบริเวณใกล้เคียง ชุมชนแห่งนี้มีเขตอิทธิพลไปทางตอนกลางของจังหวัดด้วยได้แก่ สุขาภิบาลเขาอ้อย สุขาภิบาลท่าช้าง สุขาภิบาลหนองจอก สุขาภิบาลหาดเจ้าสำราญ และสุขาภิบาลบ้านลาด พื้นที่ภายใต้เขตอิทธิพล คือ อำเภอลำทะเมนชัย อำเภอบ้านลาด และอำเภอเมืองบางสวน

1.7.2.4 พื้นที่บริเวณด้านตะวันตกของจังหวัด ไม่มีศูนย์กลางชุมชนหลัก แต่อาศัยเขตอิทธิพลของศูนย์กลางชุมชนที่ใกล้เคียง ได้แก่ เทศบาลเมืองเพชรบุรี สุขาภิบาลท่าทราย เป็นศูนย์กลางชุมชนของพื้นที่บริเวณนี้ ซึ่งได้แก่ ด้านตะวันตกของอำเภอท่าทาง ถึงอำเภอหนองหญ้าปล้อง ทั้งนี้เพราะว่าบริเวณด้านตะวันตกของจังหวัดเป็นที่ราบสูงและป่าเขา มีการกระจายตัวประชากรที่เบาบางมาก ลักษณะดังกล่าวจึงไม่มีศูนย์กลางชุมชน จำเป็นต้องพึ่งพิงศูนย์กลางชุมชนอื่นๆ

2. การศึกษาศักยภาพการพัฒนาของพื้นที่ระดับอำเภอ

2.1 ขั้นตอนการศึกษา มีดังนี้

2.1.1 ศึกษาและจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ระดับอำเภอ

2.1.2 พิจารณาทบทวนและความสัมพันธ์ของพื้นที่ระดับอำเภอกับ

พื้นที่ชนบทโดยรวม

2.1.3 วิเคราะห์บทบาทและแนวโน้มในการพัฒนาของพื้นที่ระดับ

อำเภอ

2.2 วิธีการที่ใช้ในการศึกษา

ได้ใช้วิธีวิเคราะห์สภาพพื้นที่ (Spatial Analysis) และเทคนิคเดลฟาย เพื่อให้ได้มาซึ่งศักยภาพการพัฒนาของพื้นที่ระดับอำเภอ

2.3 ขั้นตอนการวิเคราะห์

2.3.1 ศึกษาและคัดเลือกตัวชี้ทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากร เพื่อนำมาเป็นตัวแปร

2.3.2 หาค่าถ่วงน้ำหนัก โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคล 2 ฝ่าย คือ สำนักผังเมือง จำนวน 7 ท่าน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรีจำนวน 7 ท่าน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามเพื่อการลงความเห็นทัศนใจทั้งในด้านลำดับความสำคัญของตัวแปร และค่าน้ำหนักคะแนนของตัวแปร แล้วนำค่าคะแนนทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ยแต่ละตัวแปร จะได้ค่าถ่วงน้ำหนักของทุกตัวแปร

2.3.3 ให้ค่าระดับคะแนนแต่ละตัวแปร โดยวิธีจัดอันดับโทแกรม เพื่อแบ่งกลุ่ม ซึ่งมีค่าคะแนน 5 ระดับในทุกกลุ่มและทุกตัวแปร ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความสำคัญมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสำคัญมาก
- 3 หมายถึง มีความสำคัญปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสำคัญน้อย
- 1 หมายถึง มีความสำคัญน้อยมาก

2.3.4 นำค่าถ่วงน้ำหนัก และค่าระดับคะแนนในแต่ละตัวแปร มาคูณกัน ก็จะได้ค่าคะแนนความสำคัญ หรือค่าคะแนนการพัฒนาของตัวแปรในแต่ละพื้นที่

2.3.5 พิจารณาศักยภาพการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ โดยพิจารณาจากค จากคะแนนรวมในข้อ 2.3.4 ของแต่ละตัวแปรในแต่ละพื้นที่ แล้วมาจัดอันดับโปรแกรมเพื่อ แบ่งระดับของศักยภาพ

2.4 การกำหนดพื้นที่ศึกษา

โดยถือเอาพื้นที่เฉพาะที่เป็นเขตอำเภอและกิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอท่าช้าง อำเภอบ้านลาด อำเภอบ้านแหลม อำเภอเขาย้อย อำเภอชะอำ และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง

2.5 ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

ในการศึกษาจะพิจารณาค่าการพัฒนาทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากร โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ตัวแปรที่คัดเลือกมาใช้จะแสดงถึงระดับการพัฒนา ในแต่ละพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร 40 ตัวแปร ดังนี้

2.5.1 ตัวแปรด้านกายภาพ 10 ตัวแปร ได้แก่ ขนาดพื้นที่ ปริมาณเส้นทางคมนาคม หมู่บ้านที่ได้รับบริการน้ำประปา จำนวนหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ จำนวนพื้นที่ที่ได้รับน้ำชลประทาน จำนวนบ่อน้ำบาดาล จำนวนแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยว สมรรถนะที่ดินที่เหมาะสมต่อการเกษตรกรรม จำนวนเนื้อที่ป่าไม้ ระดับความสูงเฉลี่ยของพื้นที่

2.5.2 ตัวแปรด้านเศรษฐกิจ 9 ตัวแปร ได้แก่ รายได้เฉลี่ย ต่อประชากร จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน เงินทุนของโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนร้านค้าที่จดทะเบียนพาณิชย์ จำนวนสถาบันทางด้าน

ตารางที่ 5.3 แสดงค่าวงน้าหนักของตัวแปรระดับอำเภอ จังหวัดเพชรบุรี

ตัวแปร	ค่าวง น้าหนัก	ตัวแปร	ค่าวง น้าหนัก
1. ขนาดพื้นที่อำเภอ	6	21. สถานีอนามัย	68
2. เส้นทางการคมนาคม	148	22. เจ้าหน้าที่อนามัย	104
3. น้ำประปา	108	23. แพทย์	150
4. ไฟฟ้า	155	24. พยาบาล	140
5. ชลประทาน	160	25. ผู้ให้บริการวางแผน	
6. บ่อบาดาล	12	ครอบครัว	30
7. แหล่งท่องเที่ยว	145	26. อัตราครูต่อนักเรียน	105
8. สมรรถนะที่ดินเกษตร	200	27. จำนวนนักเรียนประถมศึกษา	44
9. เนื้อที่ป่าไม้	190	28. นักเรียนที่ได้ศึกษาต่อ	75
10. ความสูงพื้นที่	4	29. ประชากรที่เป็นภาระ	18
11. รายได้เฉลี่ยต่อหัว	180	30. ศักยภาพธุรกิจ	88
12. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม	175	31. วิทย์	15
13. แรงงานอุตสาหกรรม	165	32. โทรทัศน์	12
14. เงินทุนอุตสาหกรรม	115	33. สถาบันศาสนา	2
15. จำนวนร้านค้า	56	34. ประชากรขาดแคลนน้ำ	75
16. สถาบันการเงิน	57	35. ประชากรเมือง	52
17. สินเชื่อเกษตร	170	36. อัตราการเติบโตประชากร	195
18. เนื้อที่ถือครอง	64	37. คลยการย้ายถิ่น	32
19. ผลผลิตข้าว	90	38. ความหนาแน่นประชากร	21
20. เคียงคนไข	80	39. ประชากรนอกภาคเกษตร	48
		40. ประชากรวัยแรงงาน	120

การเงิน จำนวนสินเชื่อเพื่อการเกษตร เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร ผลผลิตเฉลี่ยของข้าว

2.5.3 ตัวแปรด้านสังคม 15 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนเตียงคนไข้ ในโรงพยาบาล จำนวนสถานอนามัย เจ้าหน้าที่อนามัย จำนวนแพทย์ จำนวนพยาบาล ผู้ที่เข้ารับบริการการวางแผนครอบครัว อัตราเฉลี่ยครูต่อนักเรียน จำนวนนักเรียนประถมศึกษา ในช่วง 10 ปี จำนวนนักเรียนที่จบประถมศึกษาแล้วศึกษาคือ จำนวนประชากรที่เป็น การะ จำนวนคดีอุจฉกรรจ์ จำนวนวิทย์ จำนวนโทรทัศน์ จำนวนสถาบันทางศาสนา จำนวน ประชากรที่ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค

2.5.4 ตัวแปรด้านประชากร 6 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนประชากร เมือง อัตราการเติบโตของประชากร คลื่นการย้ายถิ่น ความหนาแน่นประชากร จำนวน ประชากรนอกภาคเกษตร จำนวนประชากรวัยแรงงาน

2.6 ผลของการศึกษา

จากขั้นตอนการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอ จะได้ ค่าคะแนนการพัฒนาของพื้นที่ระดับอำเภอ เมื่อนำมาจัดซีสโตแกรม เพื่อแบ่งกลุ่มตามลักษณะ ความใกล้เคียงของการพัฒนา และสามารถจำแนกพื้นที่ระดับอำเภอออกเป็นระดับต่างๆได้ 3 กลุ่ม ดังนี้ (แผนที่ 25)

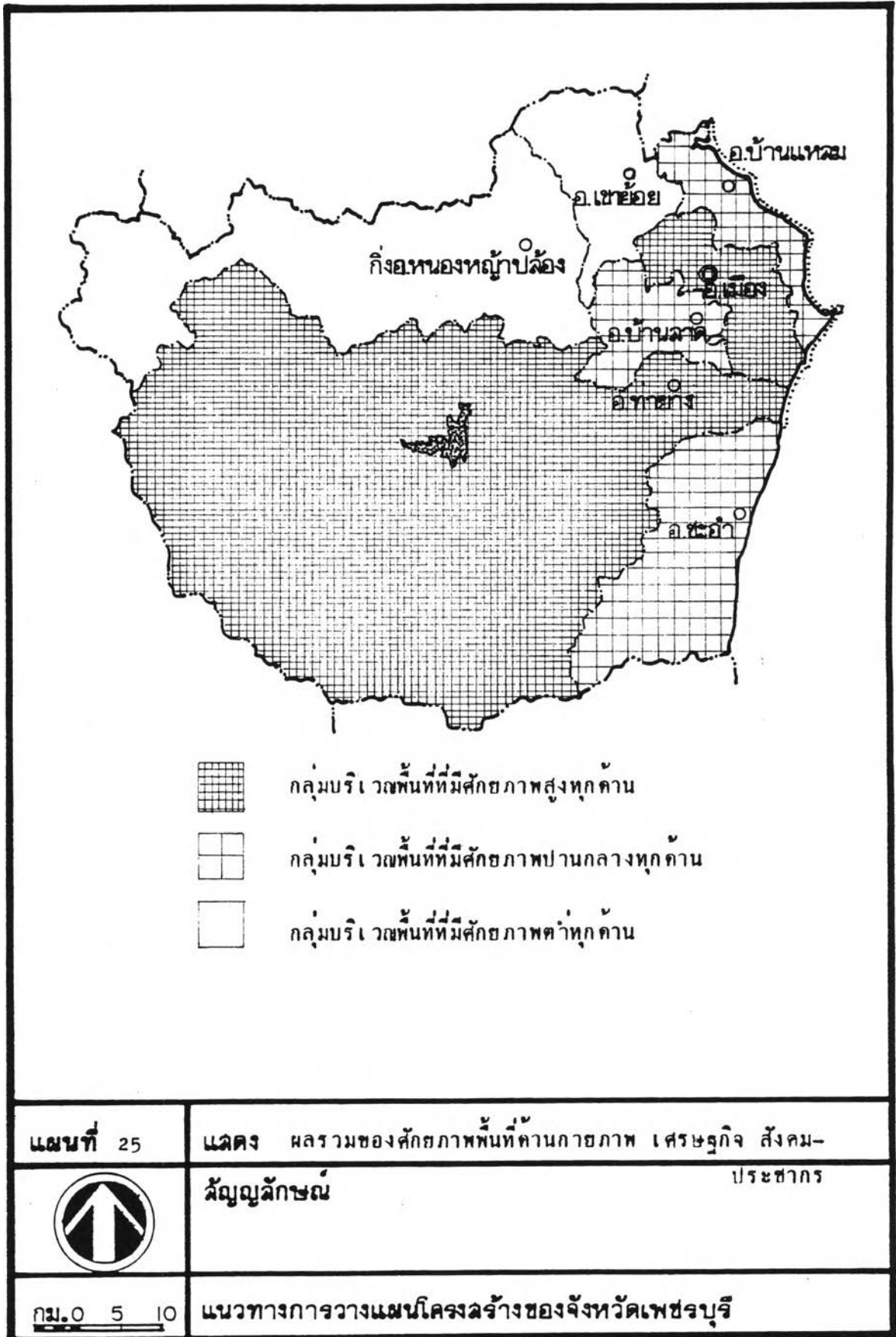
2.6.1 กลุ่มศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาสูง หรือพื้นที่ที่มีความ ก้าวหน้าในการพัฒนาสูง ได้แก่ อำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอท่าทาง

2.6.2 กลุ่มศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาปานกลาง หรือพื้นที่ พัฒนาระดับปานกลาง ได้แก่ อำเภอบ้านแหลม อำเภอชะอำ และอำเภอบ้านลาด

2.6.3 กลุ่มศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาต่ำ หรือพื้นที่ที่มีความ ล้าหลังในการพัฒนา ได้แก่ อำเภอเขาชัยสน กิ่งอำเภอนองหญ้าปล้อง

2.7 สภาพการพัฒนาของพื้นที่ระดับอำเภอในแต่ละกลุ่มตัวแปร

ในการศึกษาดังศักยภาพการพัฒนาของพื้นที่ระดับอำเภอในจังหวัด เพชรบุรี โดยพิจารณาจากสภาพตัวแปรด้านสภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากร ซึ่ง จะได้ภาพรวมของระดับการพัฒนาดังกล่าวแล้วในข้อ 2.6 ดังนั้นเมื่อต้องการทราบสิ่งที่เป็น รายละเอียดกว่า พื้นที่อำเภอใดมีสภาพเกินหรือด้อยในการพัฒนาบ้าง จึงได้ศึกษาและ แยกแต่ละกลุ่มตัวแปรที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอ ดังนี้

2.7.1 ตัวแปรด้านกายภาพ (แผนที่ 26)

เมื่อนำตัวแปรด้านกายภาพมาประเมิน เพื่อหาค่าการพัฒนาในอำเภอต่างๆ และนำมาจัดอันดับโทแกรม เพื่อแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับการพัฒนาได้คือ

2.7.1.1 กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพการพัฒนาสูง ด้านกายภาพ
ไคแก้ว อำเภอเมือง อำเภอท่าซาง

2.7.1.2 กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพการพัฒนาด้านกลาง
ด้านกายภาพ ไคแก้ว อำเภอชะอำ อำเภอบ้านลาด อำเภอเขาชัย อำเภอบ้านแหลม

2.7.1.3 กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพการพัฒนาค่าด้าน
กายภาพ ไคแก้ว กิ่งอำเภอนองหญ้าปล้อง

2.7.2 ตัวแปรด้านเศรษฐกิจ (แผนที่ 27)

เมื่อนำตัวแปรด้านเศรษฐกิจมาประเมิน เพื่อหาค่าการพัฒนาในอำเภอต่างๆ และนำมาจัดอันดับโทแกรม เพื่อแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับการพัฒนาได้คือ

2.7.2.1 กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพการพัฒนาสูง ด้าน
เศรษฐกิจ ไคแก้ว อำเภอเมือง

2.7.2.2 กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพการพัฒนาด้านกลาง
ด้านเศรษฐกิจ ไคแก้ว อำเภอท่าซาง อำเภอชะอำ อำเภอ บ้านแหลม

2.7.2.3 กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพการพัฒนาค่าด้าน
เศรษฐกิจ ไคแก้ว อำเภอบ้านลาด อำเภอเขาชัย และกิ่งอำเภอนองหญ้าปล้อง

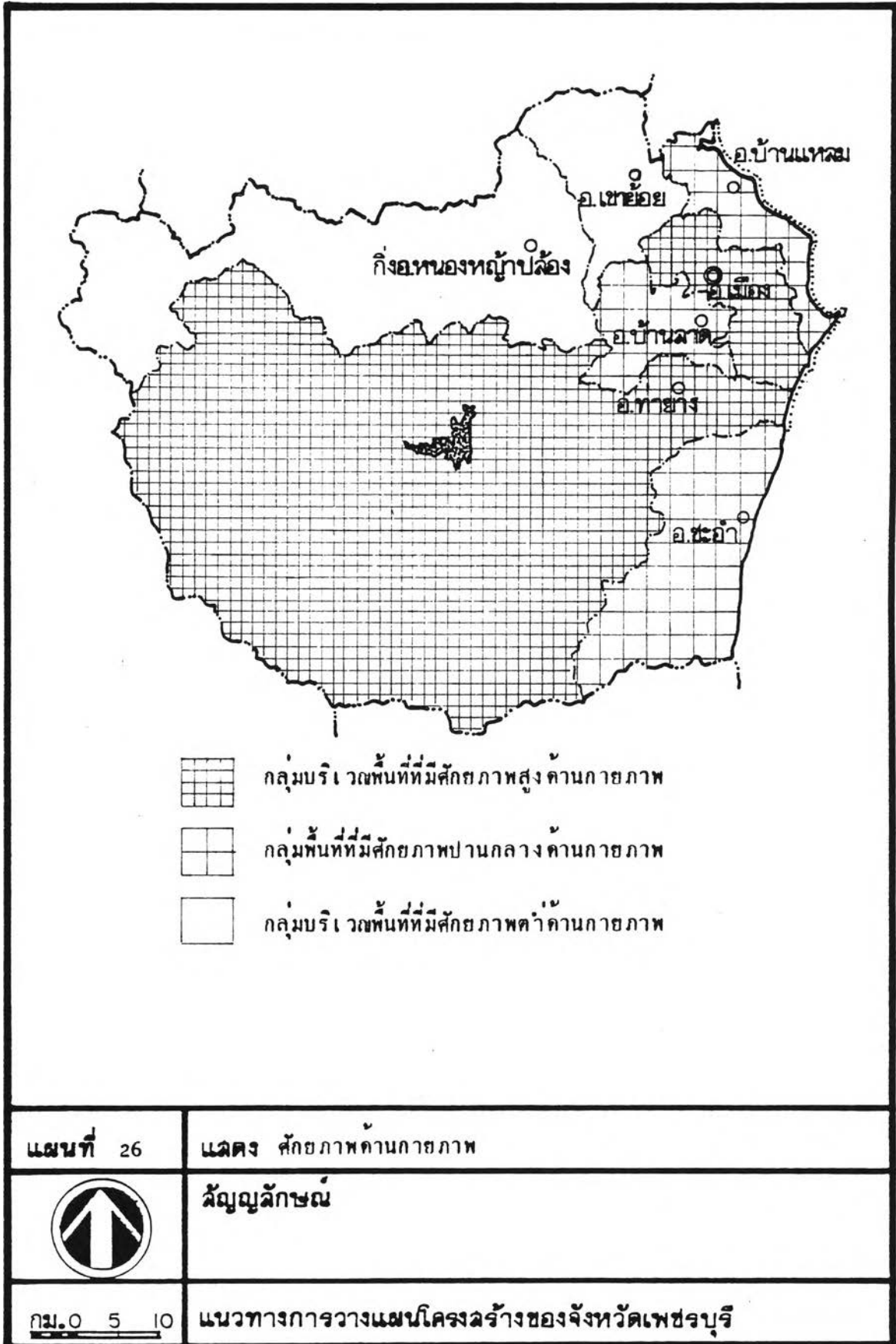
2.7.3 ตัวแปรด้านสังคม (แผนที่ 28)

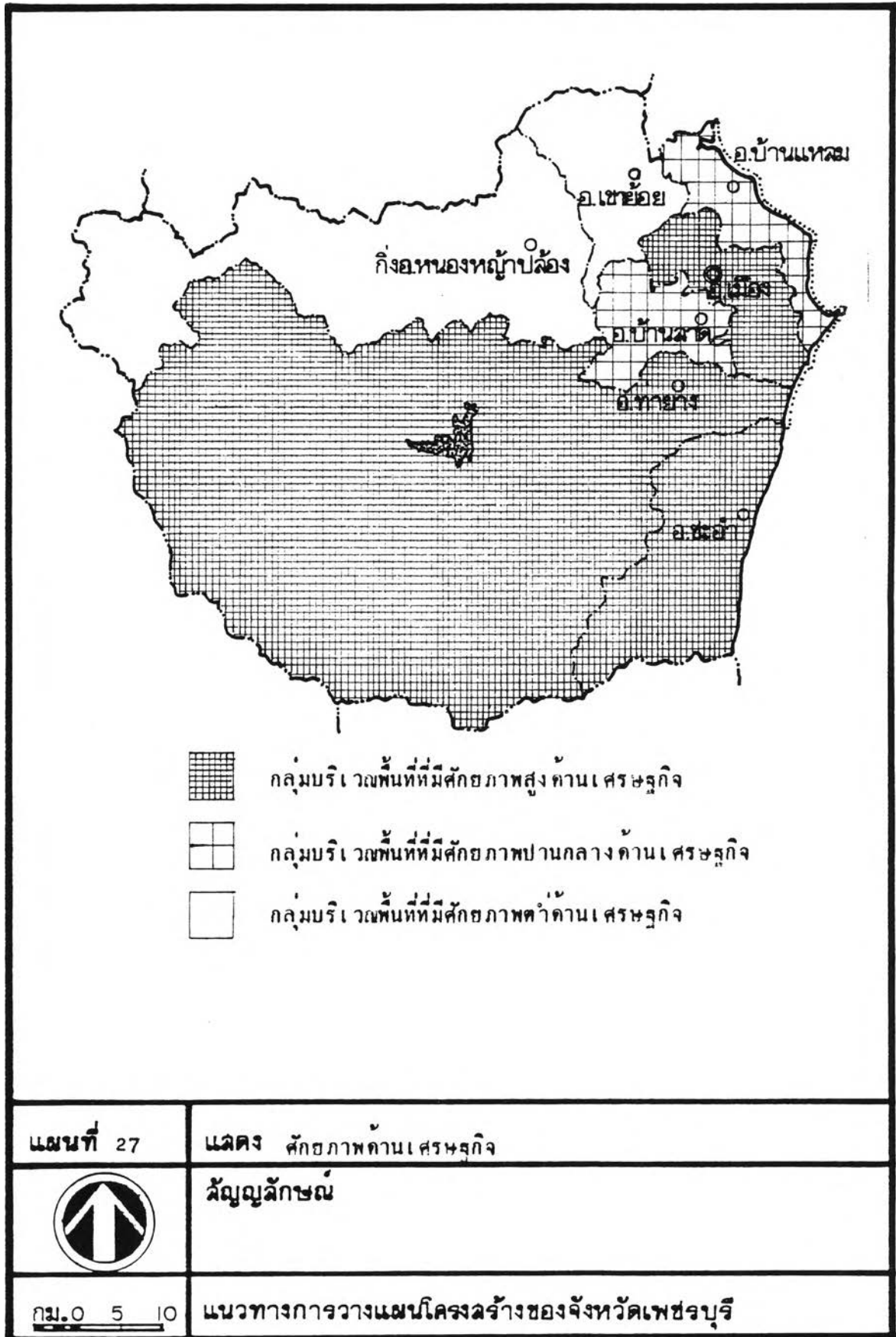
เมื่อนำตัวแปรด้านสังคมมาประเมิน เพื่อหาค่าการพัฒนาในอำเภอต่างๆ และนำมาจัดอันดับโทแกรม เพื่อแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับการพัฒนา ได้ดังนี้

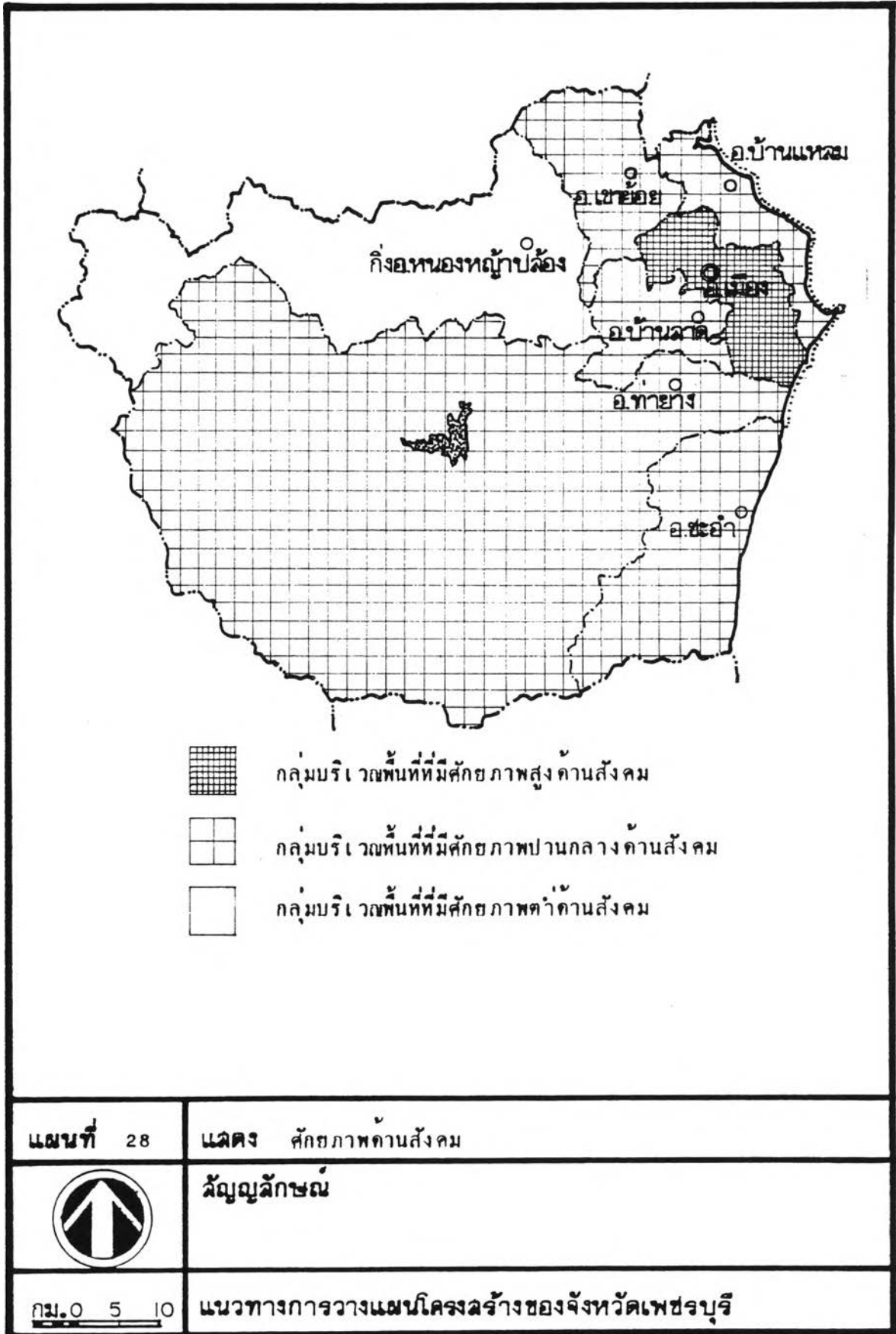
2.7.3.1 กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพการพัฒนาสูง ด้านสังคม
ไคแก้ว อำเภอเมือง

2.7.3.2 กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพการพัฒนาด้านกลาง
ด้านสังคม ไคแก้ว อำเภอท่าซาง อำเภอบ้านแหลม อำเภอบ้านลาด และอำเภอเขาชัย
อำเภอชะอำ

2.7.3.3 กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพการพัฒนาค่าด้านสังคม

ไต่ถามถึงอำเภอนองหงษาปล่อง

2.7.4 ตัวแปรด้านประชากร (แผนที่ 29)

เมื่อนำตัวแปรด้านประชากรมาประเมิน เพื่อหาค่าการพัฒนาในอำเภอต่างๆ และนำมาจัดฮิสโตแกรมเพื่อแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับการพัฒนา ได้ดังนี้

2.7.4.1 กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพการพัฒนาสูงด้าน

ประชากร ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอบ้านแหลม

2.7.4.2 กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพการพัฒนาปานกลาง

ในตำบลประชากร ได้แก่ อำเภอชะอำ อำเภอบ้านลาด อำเภอท่ายาง และกิ่งอำเภอนองหงษาปล่อง

2.7.4.3 กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพพัฒนาต่ำในตำบล

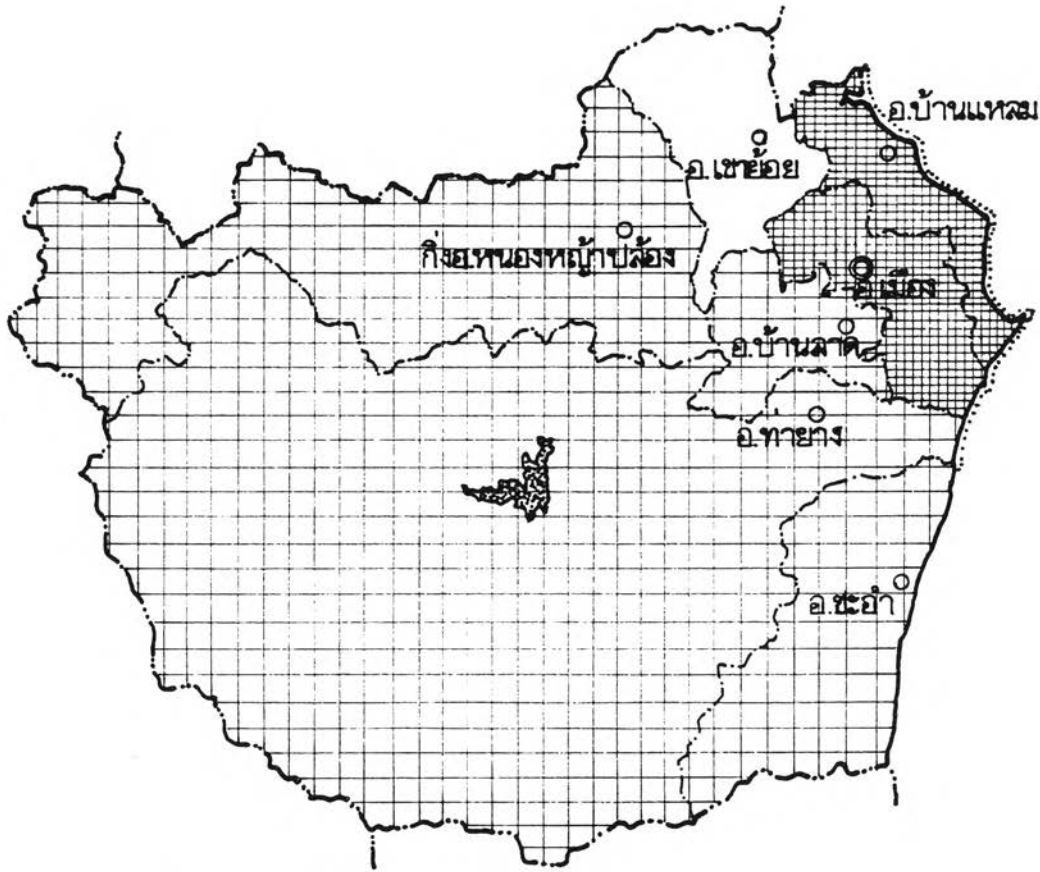
ประชากร คือ อำเภอเขาชัย

เมื่อพิจารณาค่าการพัฒนาในแต่ละกลุ่มตัวแปรแล้วก็ทำให้ทราบได้ว่าพื้นที่อำเภอใดมีสภาพเด่นหรือค่อนอย่างไรทั้งนี้เป็นเพราะว่า

1) กลุ่มอำเภอที่มีศักยภาพพื้นที่ในการรองรับการพัฒนาสูง ซึ่งก็คือ อำเภอเมืองและอำเภอท่ายาง ก็เพราะว่าเป็นที่ตั้งศูนย์กลางชุมชนที่มีอันดับความสำคัญสูง มีศักยภาพด้านกายภาพสูง มีภาวะเศรษฐกิจดี การบริการทางสังคมอยู่ในเกณฑ์และค่อนข้างดี และเป็นอำเภอที่มีจำนวนประชากรมากและใกล้เคียงกัน มีการคมนาคมที่สะดวก ทั้งยังเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด โขเจเฉพาะอย่างกิ่งอำเภอท่ายางยังเป็นศูนย์กลางตลาดการเกษตรที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดอีกต่าง

2) กลุ่มอำเภอที่มีศักยภาพพื้นที่ในการรองรับการพัฒนาปานกลาง ได้แก่ อำเภอบ้านแหลม อำเภอชะอำ และอำเภอบ้านลาด ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพด้านกายภาพอยู่ในระดับปานกลาง เศรษฐกิจปานกลางถึงค่อนข้างดี การบริการทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวนประชากรพอประมาณ สิ่งที่สำคัญคือ มีศูนย์กลางชุมชนที่ไม่ค่อยสำคัญมากนักยกเว้นอำเภอชะอำ แต่เมื่อรวมค่าการพัฒนาทุกด้านเข้าด้วยกันแล้ว จะมีค่าการพัฒนาอยู่ในระดับใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของค่าการพัฒนา

3) กลุ่มอำเภอที่มีศักยภาพพื้นที่ในการรองรับการพัฒนาต่ำ คือ

กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง คำนประชากร

กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง คำนประชากร

กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพต่ำ คำนประชากร

แผนที่ 29

แสดง ศักยภาพค่านประชากร

สัญลักษณ์

กม. 0 5 10

แนวทางการวางแผนโครงสร้างของจังหวัดเพชรบุรี

อำเภอเขาย้อย และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง เนื่องจากอำเภอทั้งสองมีภูมิประเทศเป็นป่าเขา และลักษณะกายภาพอยู่ในระดับต่ำเกือบทั้งหมด อีกทั้งภาวะเศรษฐกิจ สังคมและประชากรก็อยู่ในระดับต่ำด้วย ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของค่าการพัฒนาทั้งจังหวัดมาก

จากการพิจารณารายละเอียดของแต่ละท่านในการพัฒนาของแต่ละอำเภอ ทำให้ทราบได้ว่า พื้นที่ที่ต้องได้รับการพัฒนาเป็นอย่างมากด้านกายภาพก็คือ อำเภอ กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก คือ อำเภอบ้านลาด อำเภอเขาย้อย และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านสังคมเป็นอย่างมาก ได้แก่ กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเขาย้อย นอกจากนี้จากการศึกษาจึงพบว่า กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะคือเกือบทุกด้าน ส่วนพื้นที่ที่มีลักษณะเด่นในทุกด้านก็คือ อำเภอเมือง เมื่อเป็นเช่นนี้เราอาจสามารถปรับลักษณะกลุ่มพื้นที่ในการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 ออกเป็น 3 ลักษณะคือ

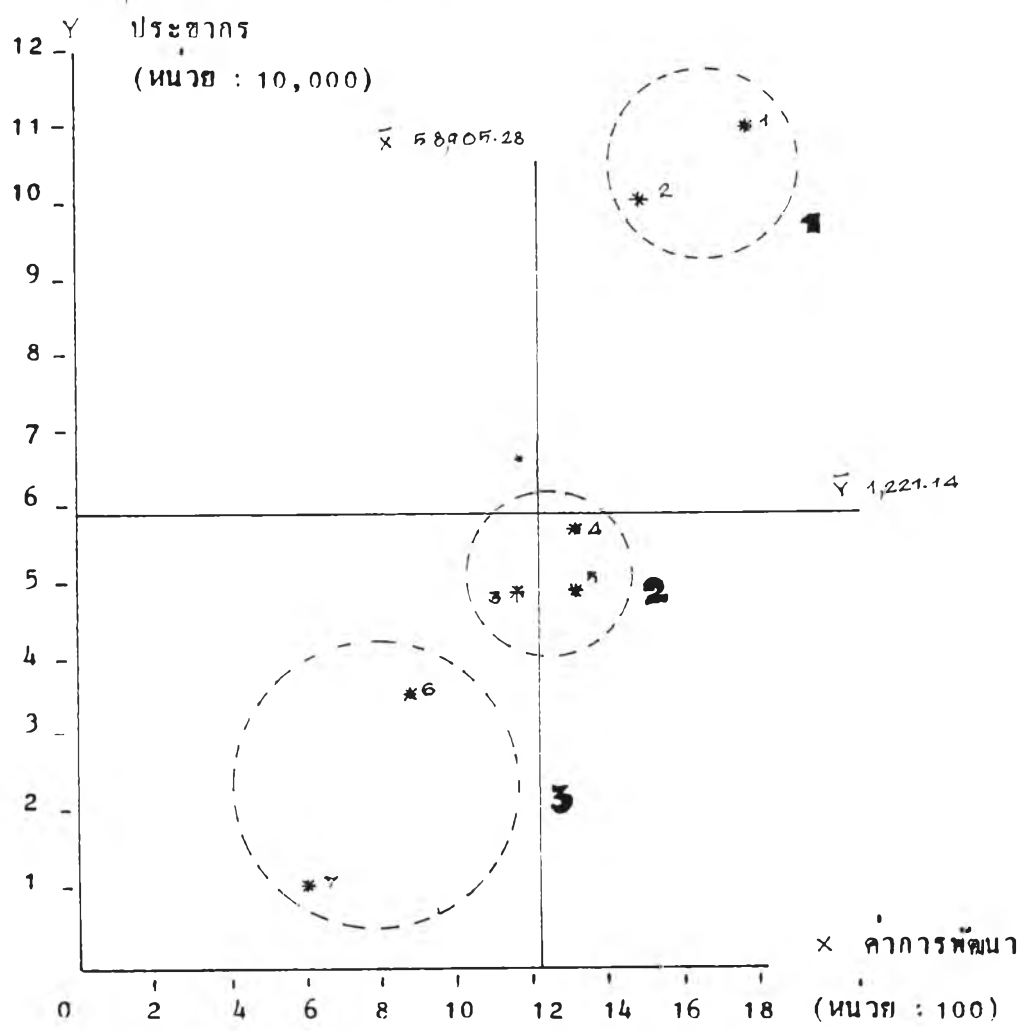
- 1) พื้นที่ที่มีความก้าวหน้าในการพัฒนามากที่สุด คือ อำเภอเมือง และอำเภอท่าช้าง
- 2) พื้นที่ที่มีความก้าวหน้าในการพัฒนาปานกลาง คือ อำเภอชะอำ อำเภอบ้านแหลม และอำเภอบ้านลาด
- 3) พื้นที่ที่มีความล้าหลังในการพัฒนา ได้แก่ อำเภอเขาย้อย และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง

2.8 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดประชากรและศักยภาพของพื้นที่

การพิจารณาความสัมพันธ์ดังกล่าวเพื่อจะบ่งชี้ถึงความสามารถของการรองรับประชากรในแต่ละพื้นที่ โดยนำค่าของขนาดประชากรปี 2529 และศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ มาหาค่าความสัมพันธ์กัน ซึ่งให้ค่า γ เป็นขนาดประชากร และ \times เป็นค่าศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ แล้วนำมาทำแผนภูมิการกระจายตัว ทำให้สามารถจัดกลุ่มพื้นที่จากฮิสโตแกรม ได้ 3 กลุ่มดังนี้ (แผนภูมิ 9 และแผนที่ 30)

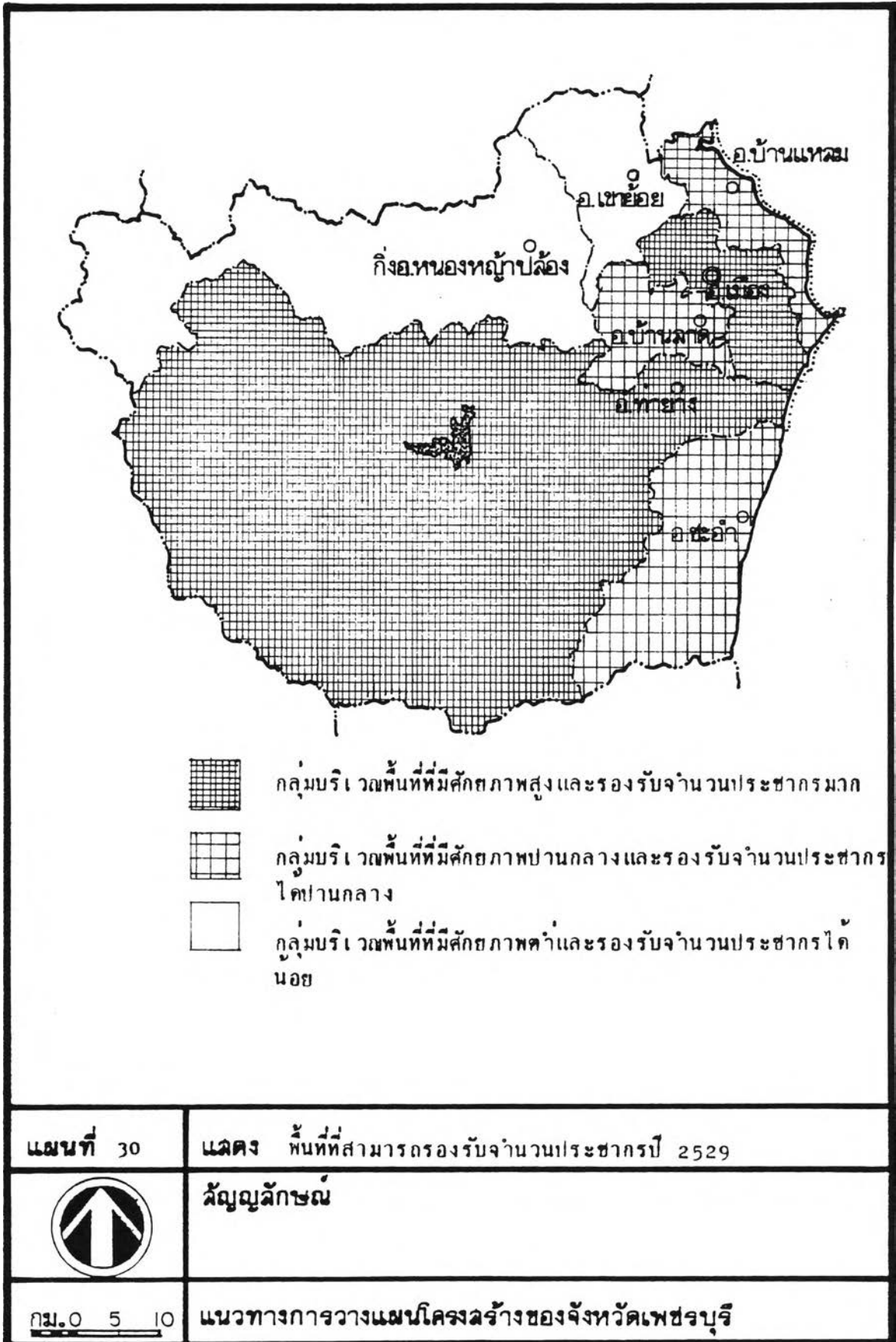
2.8.1 กลุ่มพื้นที่ที่มีความสามารถในการรองรับประชากรได้มาก และมีศักยภาพในการพัฒนาสูง คือ อำเภอเมือง และอำเภอท่าช้าง

แผนภูมิ 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างขนาดการรองรับประชากรปี 2529 กับค่าศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอ จังหวัดเพชรบุรี

- 1 คือ อำเภอเมือง
- 2 คือ อำเภอท่าช้าง
- 3 คือ อำเภอบ้านลาด
- 4 คือ อำเภอบ้านแหลม
- 5 คือ อำเภอชะอำ
- 6 คือ อำเภอเขาชะอ้อ
- 7 คือ กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง

- กลุ่มพื้นที่แบ่งได้ 3 กลุ่มคือ
- 1. อำเภอเมือง อำเภอท่าช้าง
 - 2. อำเภอบ้านลาด อำเภอชะอำ
อำเภอบ้านแหลม
 - 3. อำเภอเขาชะอ้อ กิ่งอำเภอ
หนองหญ้าปล้อง

2.8.2 กลุ่มพื้นที่ที่มีความสามารถในการรองรับประชากรได้ปานกลาง และมีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง ได้แก่ อำเภอชะอำ อำเภอบ้านแหลม และอำเภอท่ายาง

2.8.3 กลุ่มพื้นที่ที่มีความสามารถในการรองรับประชากรได้ต่ำ และมีศักยภาพในการพัฒนาต่ำ คือ อำเภอเขาชัยสน และกิ่งอำเภอหนองหอย

จากการพิจารณากลุ่มพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างขนาดประชากรและศักยภาพของพื้นที่ (ดูแผนที่ 30 และแผนภูมิ 9) จะพบว่า พื้นที่ที่มีศักยภาพสูงได้แก่ อำเภอเมืองและอำเภอท่ายาง จะเป็นบริเวณศูนย์กลางชุมชนที่สำคัญของจังหวัด มีความเจริญเติบโตทางด้านต่างๆและมีจำนวนประชากรมาก แนวโน้มการพัฒนาจึงเริ่มขยายตัวไปยังพื้นที่ใกล้เคียงลงมาทางตอนใต้

กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง จะอยู่ใกล้เคียงต่อเนื่องกับพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง ได้แก่ อำเภอท่ายาง อำเภอบ้านแหลม และอำเภอชะอำ ที่เป็นเช่นนี้เพราะเป็นอำเภอที่มีจำนวนประชากรมากพอควร มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมมาก โดยเฉพาะที่อำเภอชะอำ มีความต้องการแรงงานมากขึ้น อีกทั้งยังมีเทศบาลตำบลชะอำซึ่งเป็นศูนย์กลางชุมชนอันดับสองและเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญ จึงถือว่ากลุ่มพื้นที่นี้จะเป็นที่รองรับการขยายตัวของทั้งการพัฒนาและประชากรจากกลุ่มพื้นที่แรกซึ่งเคลื่อนย้ายลงมาทางตอนใต้ให้เห็นได้ชัดเจน

กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพต่ำ จะอยู่บริเวณทางตันเหนือและตะวันตกเฉียงเหนือของตัวจังหวัด ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าบริเวณนั้นมีประชากรเบาบาง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเขา มีความแห้งแล้ง การคมนาคมไม่ค่อยสะดวก รวมทั้งมีศูนย์กลางชุมชนที่กระจายอยู่ในบริเวณนั้นน้อยมาก ทำให้การเคลื่อนย้ายประชากรที่จะเข้าไปตั้งถิ่นฐานในบริเวณนั้น ประกอบกับมีความต้องการแรงงานและโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนน้อย จึงทำให้บริเวณนี้เป็นบริเวณที่ล้าหลังในการพัฒนาเกือบทุกด้าน จึงมีผลทำให้มีความสามารถในการรองรับประชากรต่ำไปทั่ว

2.9 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดประชากรและการพัฒนาศูนย์กลางชุมชน
การพิจารณาขนาดศูนย์กลางชุมชนที่เหมาะสม จะใช้กฎของ Zipf ซึ่งเป็นเกณฑ์ในการจัดขนาดและการกระจายตัวของชุมชน โดยพิจารณาจากลำดับและขนาด

ของประชากรในแต่ละชุมชนเมือง โดยถือว่าขนาดของชุมชนเมืองซึ่งวัดจากจำนวนประชากรจะเป็นส่วนกลับกับค่าแห่งของชุมชนเมืองนั้น สูตรที่ใช้ก็คือ

$$Pr = Pi/r$$

เมื่อ Pr คือจำนวนประชากรของเมืองลำดับที่

Pi คือจำนวนประชากรของเมืองขนาดใหญ่ที่สุด

r คือลำดับที่ของเมืองเรียงตามขนาดประชากรจากมากไปหาน้อย

เมื่อใช้กฎดังกล่าวพิจารณาศูนย์กลางชุมชนต่างๆของจังหวัดเพชรบุรี จะเห็นว่าเทศบาลเมืองเพชรบุรี ซึ่งเป็นศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 1 มีประชากรจำนวน 33,984 คน ดังนั้นจำนวนประชากรของศูนย์กลางชุมชนระดับรองลงมาควรจะมีขนาดของประชากรตามลำดับดังนี้

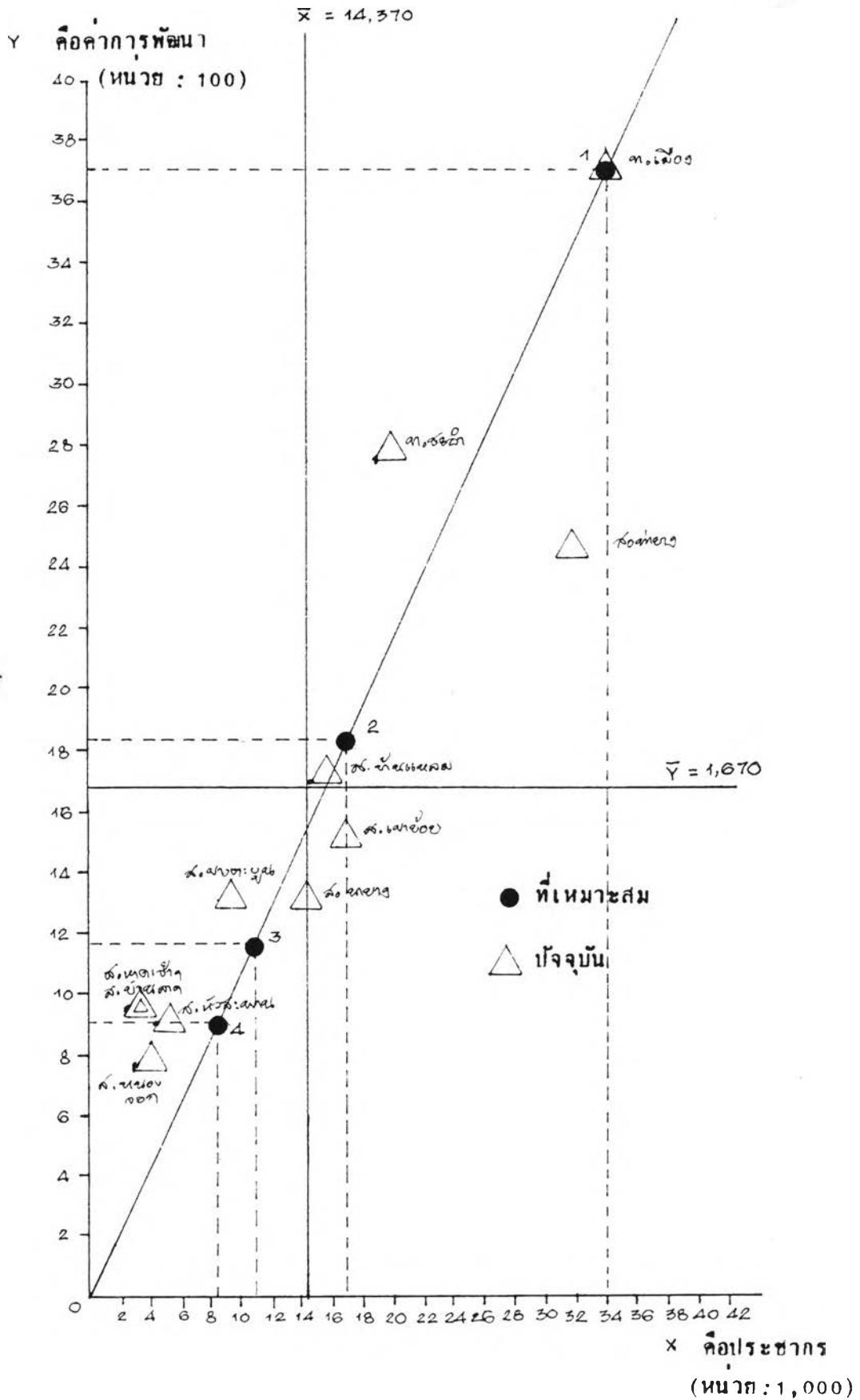
ศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 1	ควรมีจำนวนประชากร	33,984 คน
ศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 2	ควรมีจำนวนประชากร	16,992 คน
ศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 3	ควรมีจำนวนประชากร	11,328 คน
ศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 4	ควรมีจำนวนประชากร	8,496 คน

ในขณะที่พิจารณาค่าการพัฒนาของศูนย์กลางชุมชน ควรจะสัมพันธ์กับขนาดของประชากรด้วย จากแผนภูมิที่ 10 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างขนาดและค่าการพัฒนาของศูนย์กลางชุมชน จะปรากฏว่าค่าการพัฒนาที่เหมาะสมของศูนย์กลางชุมชนคือ

ศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 1	ควรมีค่าการพัฒนาเท่ากับ	3,709 คะแนน
ศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 2	ควรมีค่าการพัฒนาเท่ากับ	1,890 คะแนน
ศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 3	ควรมีค่าการพัฒนาเท่ากับ	1,150 คะแนน
ศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 4	ควรมีค่าการพัฒนาเท่ากับ	900 คะแนน

จากการพิจารณาเปรียบเทียบขนาดประชากรและค่าการพัฒนาที่เหมาะสมกับความเป็นจริงที่ปรากฏ พบว่าเทศบาลเมืองเพชรบุรีซึ่งเป็นศูนย์กลางชุมชนขนาดใหญ่เป็นอันดับ 1 มีความแตกต่างกับศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 2 คือ เทศบาลตำบลชะอำ และสุขาภิบาลท่าช้าง ไม่เด่นชัดนัก กล่าวคือศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 2 มีค่าการพัฒนาและขนาด

แผนภูมิ 10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างขนาดประชากรและการพัฒนาของศูนย์กลางชุมชน

ของเมืองต่างจากขนาดเมืองที่เหมาะสมมาก ลักษณะเช่นนี้จะทำให้ศูนย์กลางชุมชนอันค้ำรองจะเด่นชัดขึ้นมารองรับการขยายตัวของศูนย์กลางชุมชนอันค้ำ 1 ได้และจะกลายเป็นศูนย์กลางชุมชนอันค้ำ 1 ต่อไปในอนาคต ส่วนศูนย์กลางชุมชนอันค้ำ 3 และ 4 ก็จะมีลักษณะที่กระจายตัวรองรับเป็นช่วงๆอย่างต่อเนื่องกันไป แสดงให้เห็นว่าระบบชุมชนเมืองของจังหวัดเพชรบุรีมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะสามารถกระจายความเจริญจากศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 1 ไปสู่ศูนย์กลางชุมชนอื่นๆในชนบทมากขึ้น นั้นหมายความว่าความเป็นเมืองของคนในชนบทเริ่มมีมากขึ้น เพราะลักษณะศูนย์กลางชุมชนลำดับ 1 ไม่เป็นลักษณะศูนย์กลางความเจริญเข้ามามากเกินไป กลับกระจายความเจริญออกไปสู่ชนบทมากขึ้น ทำให้การพัฒนาจังหวัดมีความสะดวกและเป็นระบบที่ดี เพราะระบบชุมชนที่มีประสิทธิภาพกระจายอยู่โดยรอบ โคกซึ่งอยู่ในแนวเขตการขยายตัวของภารกิจถิ่นฐานของประชากรที่มีแนวโน้มไปทางตอนใต้มากขึ้น

3. แนวทางการพัฒนาจังหวัดเพชรบุรีระหว่างปี พ.ศ. 2525-2529

3.1 นโยบายหลัก

3.1.1 ส่งเสริมอาชีพและการกระจายรายได้ โดยเฉพาะให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น ตลอดจนเสริมสร้างความมั่นคงภายใน และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3.1.2 พัฒนาการบริการขั้นพื้นฐานในท้องถิ่นห่างไกล

3.1.3 แก้ไขปัญหาต่างๆ โดยพิจารณาจากความต้องการของประชาชนในพื้นที่

3.1.4 เน้นแก้ปัญหาการว่างงาน และส่งเสริมการลงทุนด้านอุตสาหกรรมต่างๆ

3.1.5 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัด

3.2 กรอบประเด็นการพัฒนา

3.2.1 เพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร

3.2.2 จัดให้มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค

3.2.3 ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานและจัดให้มีบริการด้านสาธารณสุขอย่างทั่วถึง

3.2.4 ส่งเสริมระบบการศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียน

- ภายใน
- 3.2.5 ส่งเสริมความสงบเรียบร้อย และส่งเสริมความมั่นคง
- ภายใน
- 3.2.6 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประกอบการอุตสาหกรรม
- ในครัวเรือน
- 3.2.7 ส่งเสริมพัฒนาคนอาชีพและยกระดับฝีมือแรงงาน
- 3.2.8 จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้แก่ สะพาน ถนน ไฟฟ้า ประปา อย่างทั่วถึง

3.3 แนวทางการพัฒนา

- 3.3.1 แนวทางการพัฒนาด้านกายภาพ
- 3.3.1.1 ปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของดิน
- 3.3.1.2 ขยายพื้นที่การชลประทาน
- 3.3.1.3 พัฒนาที่ดินชายฝั่งทะเล
- 3.3.1.4 พัฒนาดินน้ำตามพระราชประสงค์หุบกะพง
- และขุดลอกแหล่งน้ำ
- 3.3.2 แนวทางการพัฒนาความต้องการของจังหวัดเพชรบุรี
- ในช่วงปี พ.ศ. 2525-2529
- 3.3.2.1 การพัฒนาที่ดินทำกิน
- จัดที่ดินเพื่อชาวไร่ชาวนา
 - จัดทำหมู่บ้านป่าไม้ ในบริเวณป่าที่มี
 - อนุรักษ์ปรับปรุงดินบริเวณดินน้ำลำธาร
 - ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- 3.3.2.2 แนวทางการพัฒนาแหล่งน้ำ
- ปรับปรุงบ่อน้ำตื้น ขุดสระน้ำ ลอกสระน้ำ
 - ซ่อมเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ และคาด
 - เเจาะบ่อน้ำบาดาล
- ความเสื่อมโทรม
- ที่ถูกรุกทำลาย
- คอนกรีตคลองส่งน้ำ

3.3.2.3 แนวทางพัฒนาความมั่นคง

- ส่งเสริมกีฬาเยาวชนในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง รวมถึงจัดตั้งหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง
- เพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่
- ปลุกฝังความสำนึกในความเป็นไทยให้แก่ชนกลุ่มน้อย
- ลดสัดส่วนคดีอุกฉกรรจ์

3.3.2.4 แนวทางการพัฒนาตำบลอาชีพ

- ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาชีพและกลุ่มออมทรัพย์เกษตรกร
- ส่งเสริมให้มีการเพาะปลูกพืชพันธุ์ดี การเลี้ยงสัตว์

และพันธุ์สัตว์น้ำ

ในชนบท

หลักแหล่งและมีอาชีพที่ถาวร

แรงงานและลูกจ้างให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

อุตสาหกรรมขนาดย่อม

ในครัวเรือน

อุตสาหกรรมครัวเรือน

3.3.2.5 แนวทางการพัฒนาด้านการสาธารณสุข

- เร่งรัดปรับปรุงหน่วยบริการสาธารณสุขทั้งในแง่คุณภาพและปริมาณ

ประชาชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนบริการ

- เร่งรัดดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน โดยให้
- ปรับปรุงข่าวสารประชาชนสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชน

ให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข

- เร่งรัดบริการสาธารณสุขแบบผสมผสาน ให้เข้าถึงประชาชนในเขตเมืองและชนบทไทยทั่วถึง มุ่งที่จะขจัดโรคที่ป้องกันได้ เน้นหนักการที่จะส่งเสริมสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านโภชนาการ อนามัย การวางแผนครอบครัวและคุ้มครองสภาพสิ่งแวดล้อม

- ให้การส่งเสริมให้มีเรือไคนอกในด้านการรักษา

พยาบาล

3.3.2.6 แนวทางการพัฒนาคณะการศึกษาศึกษา

- ส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการให้การศึกษาศึกษาและขยายการศึกษานอกโรงเรียน โดยเน้นการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ สายอาชีพ และสายเบ็ดเสร็จ

- จัดให้มีการศึกษาผู้ใหญ่แบบกลุ่มสหกิจ และจัดให้มี

หนังสือพิมพ์ภาคในหมู่บ้าน

3.3.2.7 แนวทางการพัฒนาคณะสาธารณสุขอุปโภค

- เพิ่มบริการประปา และจัดระบบน้ำสะอาดภายใน

หมู่บ้าน

- เพิ่มบริการการไฟฟ้าไปยังเขตชนบทที่ขาดแคลน

- ขยายกิจการโทรศัพท์ โดยเฉพาะในเขตที่มีชุมชน

หนาแน่น

3.3.3 แผนพัฒนาและโครงการพัฒนา

3.3.3.1 แผนพัฒนาแหล่งน้ำ มีโครงการสำคัญๆคือ

- เจาะบ่อบาดาล
- พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก
- พัฒนาคล่องส่งน้ำ

3.3.3.2 แผนพัฒนาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายใน

3.3.3.3 แผนพัฒนาสาขาการเกษตรและสหกรณ์ โครงการที่

สำคัญๆได้แก่

- การพัฒนาการกลสิกรรม

- การพัฒนาการปศุสัตว์
- การพัฒนาการประมง
- การพัฒนาการป่าไม้
- การพัฒนาการสหกรณ์
- การพัฒนาที่ดินและการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

3.3.3.4 แผนการพัฒนาเมืองและสาขารัฐภาค

3.3.3.5 แผนพัฒนากิจการสังคม

3.3.3.6 แผนพัฒนาการสาธารณสุข

3.3.3.7 แผนพัฒนาการศึกษา และวัฒนธรรม

3.3.3.8 แผนพัฒนาการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม และ

ทรัพยากรธรรมชาติ

3.3.4 งบประมาณการพัฒนา

จากแผนงานและโครงการพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี ในช่วงปี พ.ศ. 2525-2529 ซึ่งได้มีแผนงานที่สำคัญๆ 8 แผน ถ้าพิจารณาการจัดสรรงบประมาณในแต่ละสาขาของแผนการพัฒนายังพบว่า จากงบประมาณในปี พ.ศ. 2529 มีงบประมาณ 136.92 ล้านบาท ซึ่งจะเป็นการพัฒนาบ้านแหล่งน้ำมากที่สุดถึงร้อยละ 52.91 ของงบประมาณรวม รองลงมาได้แก่ ความสงบเรียบร้อยและการพัฒนาเมืองถึงร้อยละ 20.00 ส่วนที่น้อยที่สุดคือ ด้านความมั่นคง เพียงร้อยละ 0.27 ของงบประมาณรวมเท่านั้น ที่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งน้ำมากที่สุดต่อเนื่องไปถึงการทำมาหากินของประชาชนที่ส่วนใหญ่ทำการเกษตรกรรมจะได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ตลอดจนมีรายได้สูงขึ้นในที่สุด และในช่วงปี พ.ศ. 2526 ถึง 2529 งบประมาณของจังหวัดมีอัตราการตกต่ำน้อยมากเพียงร้อยละ 0.46 คือปีเท่านั้น และในปี พ.ศ. 2529 อำเภอที่ได้รับงบประมาณมากที่สุดคือ อำเภอชะอำ คือ 51.89 ล้านบาทหรือร้อยละ 37.90 ของงบประมาณรวม รองลงมาได้แก่ อำเภอทวาย อำเภอเมือง อำเภอบ้านแหลม อำเภอบ้านลาด อำเภอเขาชัย และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 21.30, 12.17, 10.72, 8.92, 6.51 และ 2.48 ของงบประมาณจังหวัด ความสำคัญ และงบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณที่ได้มาจากหน่วยราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่วนราชการส่วนท้องถิ่นมีน้อยมากเพราะลำพังหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นจะพึ่งตนเองก็แทบไม่ได้อยู่แล้ว ต้องอาศัยงบประมาณจากส่วนกลางมาอุดหนุน ดังนั้นการพัฒนา

จังหวัดจึงควรที่จะให้หน่วยราชการส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาให้มากขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาขีดความสามารถของหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในการทำหน้าที่วางแผนพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาจังหวัดหรือท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น ถึงอย่างไรก็ตามหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นก็มีปัญหาหลายอย่าง ที่สำคัญ เช่น การจัดองค์การและอัตรากำลังมีจำกัด อำนาจหน้าที่ถูกควบคุมจากส่วนกลาง มีรายได้น้อย เป็นต้น ทำให้ไม่สามารถที่จะแสดงขีดความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่นได้น้อย

จากงบประมาณที่ผ่านมาของจังหวัดเพชรบุรี จะเห็นได้ว่าแนวโน้มส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญกับงานการพัฒนาแหล่งน้ำ การเกษตร การพัฒนาเมืองและสาธารณูปโภคมากกว่าด้านอื่นๆ และพื้นที่ที่เป็นแนวโน้มการพัฒนาจังหวัดที่ผ่านมา ได้แก่ พื้นที่บริเวณตอนกลางและตอนใต้ของจังหวัด ได้แก่ อำเภอชะอำ อำเภอท่ายาง ส่วนบริเวณทางตอนเหนือและตะวันตกเฉียงเหนือ ได้รับความสำคัญน้อย ซึ่งบริเวณเหล่านี้คือ อำเภอเขาก้อย และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง (ดูแผนที่ 30)

4. นโยบาย และโครงการพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2530-2534

4.1 นโยบายหลัก

4.1.1 ให้ความสนใจพื้นที่ชนบทล่างเป็นพิเศษ โดยจัดทำโครงการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานการผลิต เพื่อให้ประชาชนสามารถประกอบอาชีพและมีรายได้เพียงพอกับการดำรงชีพ

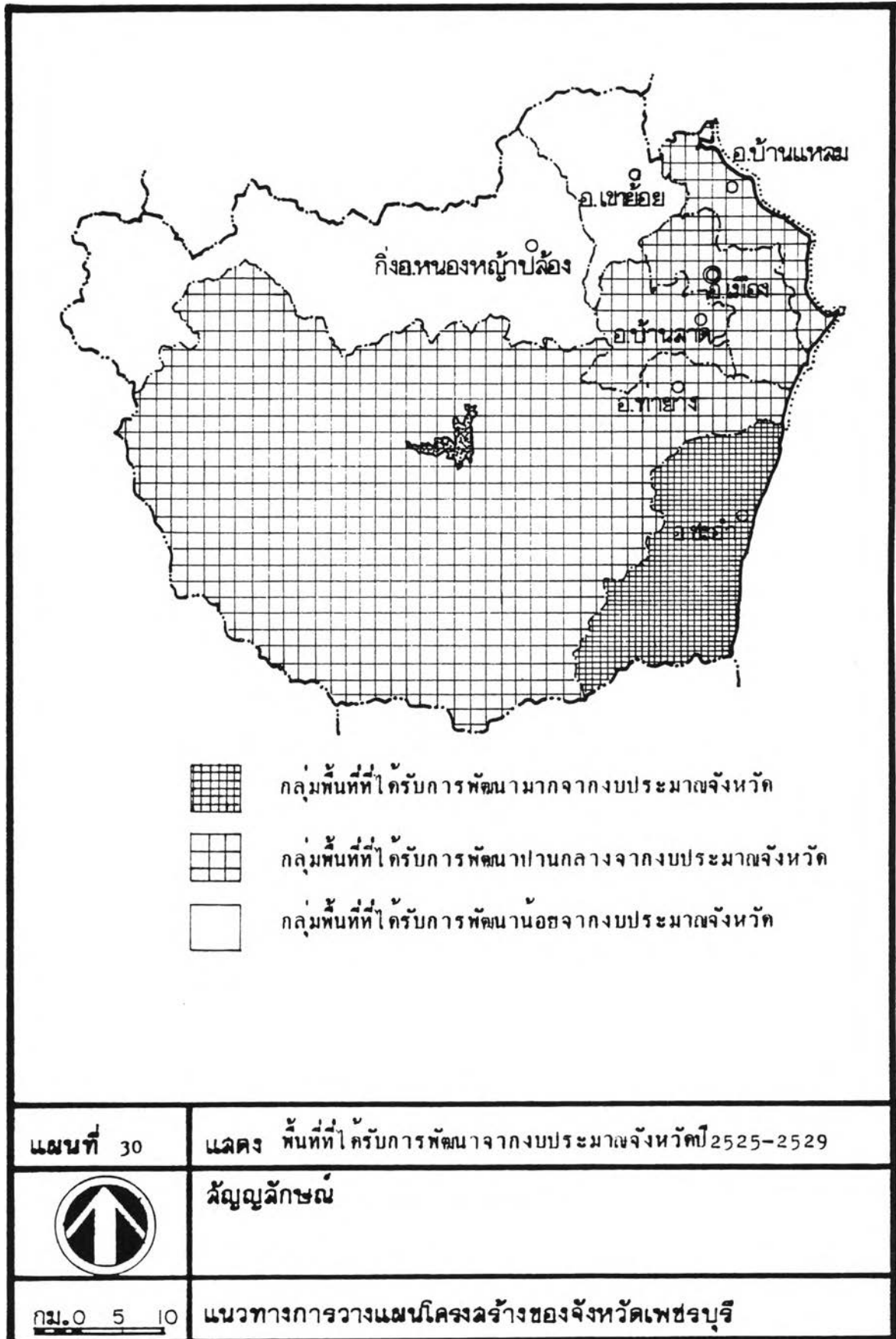
4.1.2 จัดบริการด้านการศึกษาและสาธารณสุขให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง

4.1.3 ให้นำราชการเข้าแทรกแซงระบบการตลาดในกรณีผลผลิตตกต่ำ และให้มีการวางแผนการเพาะปลูกให้มีประสิทธิภาพ

4.1.4 ให้มีการป้องกันการบุกรุกทำลายป่า และรักษาสภาพต้นน้ำให้อยู่ในสภาพเดิม

4.1.5 พิจารณาจัดหาที่ดินทำกินให้แก่ประชาชนที่ขาดที่ดินทำกิน โดยจัดที่บริเวณป่าสงวนที่หมดสภาพให้ราษฎรเช่าอยู่อาศัยและทำกิน

4.1.6 จัดให้ราษฎรมีงานทำในช่วงเวลาที่ว่างงานอาชีพหลัก

เป็นการเพิ่มรายได้

4.1.7 สร้างเสริมเศรษฐกิจส่วนรวมของจังหวัด โดยให้ประชาชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

4.1.8 อนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เสริมสร้างความมั่นคงทางด้านชายแดนและพื้นที่แทรกแซง

4.1.9 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมในครัวเรือนและจัดทำของที่ระลึกต่างๆ

4.2 แผนงานและโครงการพัฒนาจังหวัดที่สำคัญในปี พ.ศ. 2530-2531

4.2.1 แผนและโครงการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรวมของจังหวัด โดยยึดแนวทางพัฒนา 4 ประการคือ

4.2.1.1 ศึกษาแต่ละพื้นที่เป็นหลัก เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงและความต้องการของประชาชน

4.2.1.2 มุ่งยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ล้าหลังและปานกลางในการพัฒนา ก่อน และพื้นที่ที่มีความก้าวหน้าในการพัฒนาให้ขยับขึ้นสู่ระดับสูงขึ้น โดยจะหุ้มทรัพยากรในเขตพื้นที่ล้าหลังเป็นหลัก และสนับสนุนให้ภาคเอกชนมาลงทุนในจังหวัดให้มากขึ้น

4.2.1.3 หนักกำลังระหว่างภาครัฐบาลและเอกชน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาพื้นฐานของชุมชนชนบทควบคู่ไปกับการสนับสนุนทางด้านการผลิต การเพิ่มรายได้และการมีงานทำ

4.2.1.4 สนับสนุนบทบาทองค์กรประชาชน ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเองและชุมชนเพื่อนำไปสู่การช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น

4.2.2 แผนและโครงการสร้างงานในชนบท โดยที่คนโยบอาศัยการเพิ่มทุนรายได้ให้แก่ประชาชนในชนบทที่มีส่วนร่วมในการชี้แนะปัญหา และร่วมกันตัดสินใจแก้ปัญหาในท้องถิ่นของตนเป็นสำคัญ

4.2.3 แผนและโครงการตามพระราชประสงค์และโครงการตามพระราชดำริ ซึ่งมีลักษณะเป็นการจัดให้ราษฎรเข้าทำกินในพื้นที่ป่าสงวนที่เสื่อมโทรมแล้วทางราชการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และจัดหาเงินทุน ราษฎรรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์การเกษตรขึ้น ซึ่งมี 6 โครงการคือ

- 4.2.3.1 โครงการจัดที่ดินตามพระราชประสงค์
หุบกระพง
- 4.2.3.2 โครงการจัดที่ดินตามพระราชประสงค์คอน
ขุนหาย 1-2
- 4.2.3.3 โครงการจัดที่ดินตามพระราชประสงค์หนอง
หนองพลับ
- 4.2.3.4 โครงการหมู่บ้านสหกรณ์ห้วยสักว้าใหญ่ตาม
พระราชดำริ
- 4.2.3.5 โครงการพัฒนาห้วยแม่เพรียงตามพระราช
ดำริ
- 4.2.3.6 โครงการศูนย์การศึกษาห้วยทรายตาม
พระราชดำริ

การดำเนินโครงการดังกล่าวเป็นการแก้
ปัญหาการบุกรุกทำลายป่า และเป็นการช่วยให้ประชาชนมีที่ดินทำกิน นอกจากนี้ยังเป็น
โครงการทดลองหารูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ด้วย

4.2.4 แผนและโครงการ "น้ำจากฟ้า 60 พระพรษา" เพื่อ
แก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค โดยเน้นการปั้นโอ่งซีเมนต์ราคาถูกขึ้น

4.2.5 แผนงานและโครงการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว โดย
เร่งปรับปรุงสถานที่และแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งสำรวจค้นหาแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ
ใหม่ที่สวยงาม เร่งรัดสนับสนุนกิจการการท่องเที่ยวอย่างริบควนและต่อเนื่อง

4.2.6 แผนงานและโครงการสร้างความสงบเรียบร้อยภายใน
เช่น ศาลาประนอมข้อพิพาท ชงธรรมจักร เป็นต้น

4.2.7 แผนงานและโครงการพัฒนาระบบสาธารณสุขภาคและ
สาธารณสุขการของศูนย์กลางชุมชนหลัก เช่น พัฒนาระบบระบายน้ำ ปรับปรุงบริเวณลำน้ำ
เพชรบุรี ปรับปรุงถนนและผิวการจราจร ปรับปรุงสวนสาธารณะ ป้อมกันและบรรเทา
สาธารณภัย ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและพัฒนาการท่องเที่ยว

โครงการพัฒนาต่างๆที่กล่าวแล้วนั้น ส่วนใหญ่เป็นโครงการที่มี
ความเป็นไปได้แทบทั้งสิ้นและมีการดำเนินงานออกเห็นได้ชัด บางโครงการได้มีการก่อสร้าง

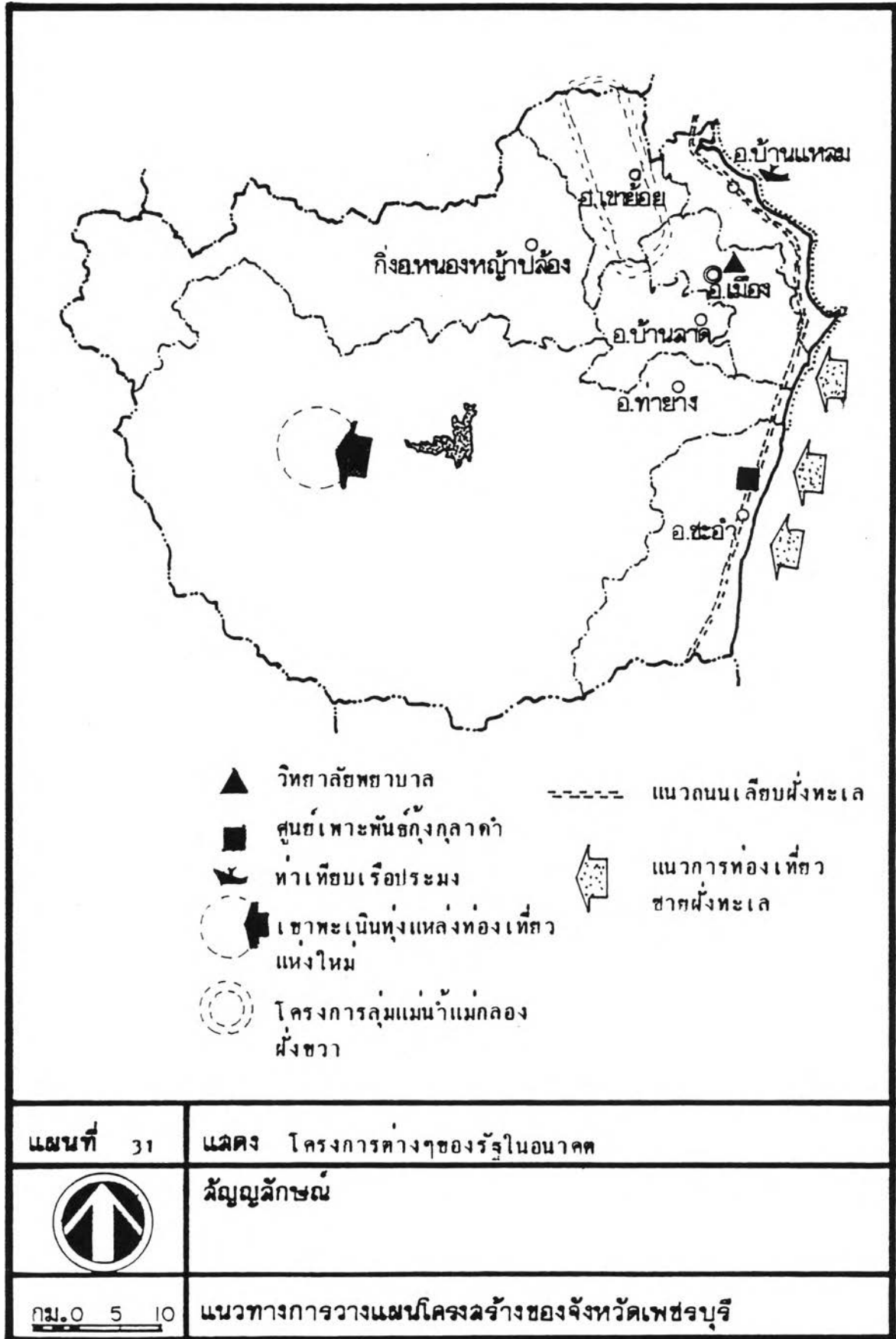
หรือดำเนินการไปบางส่วนแล้ว ผลที่เกิดจากโครงการพัฒนาถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการโน้มนำมาซึ่งความสำเร็จของพื้นที่ สามารถดึงดูดทิศทางการพัฒนาให้เป็นไปตามกลุ่มพื้นที่ที่มีโครงการพัฒนาของรัฐตั้งอยู่ ซึ่งจะขอสรุปโครงการของรัฐที่จะลงในพื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรีในอนาคตดังนี้ (แผนที่ 31)

- 1) เส้นทางคมนาคมเลียบชายฝั่งทะเล จากจังหวัดสมุทรสงคราม ไปจรดอำเภอชะอำ
- 2) สร้างท่าเทียบเรือที่อำเภอบ้านแหลม
- 3) ตั้งวิทยาลัยพยาบาล ที่อำเภอเมือง
- 4) เปิดเขาพะเนินทุ่งให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่
- 5) โครงการพัฒนาชลประทานของกลุ่มแม่น้ำแม่กลองฝั่งขวา ซึ่งจะให้เขตรับบริการมาในอำเภอเขาชัย อำเภอบ้านลาด และอำเภอเมืองบางส่วน
- 6) ขยายเส้นทางคมนาคมทางหลวงแผ่นดินช่วงผ่านเทศบาลตำบลชะอำ เพื่อรับการท่องเที่ยวและต่อเชื่อมกับเส้นทางเลียบชายฝั่งทะเล
- 7) ตั้งศูนย์เพาะพันธุ์และเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ที่ตำบลบางเก่า อำเภอชะอำ

จากโครงการพัฒนาจังหวัดในต้นแผนฯ 6 และโครงการของรัฐดังกล่าวมาแล้วนั้น จะทำให้เห็นว่าบริเวณที่จะมีแนวโน้มในการพัฒนาและดึงดูดทิศทางการพัฒนาบนพื้นที่ ได้แก่ บริเวณชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากอ่าวบางตะบูนลงมาจรดอำเภอชะอำ ซึ่งจะทำให้บริเวณนี้ได้รับความสนใจและถูกกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาขึ้นอย่างมาก และถ้าจะมาพิจารณาทิศทางของโครงการพัฒนาจังหวัดในช่วงปี พ.ศ. 2525-2529 จะพบว่ามีความสอดคล้องตอกัน รวมถึงแนวการขยายตัวของชุมชนเมืองซึ่งก็มีแนวโน้มเคลื่อนย้ายมาทางคอนไค์เช่นเดียวกัน จะทำให้บริเวณตอนกลางเรื้อกมาถึงคอนไค์ของจังหวัดเพชรบุรีจะเป็นบริเวณที่อยู่ในเขตอำเภอบ้านแหลม อำเภอเมือง อำเภอบ้านลาด อำเภอท่ายาง และอำเภอชะอำ เป็นบริเวณที่จะได้เปรียบในการพัฒนา ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการประเมินศักยภาพทั้งในระดับชุมชนเมืองและระดับอำเภอ

5. ความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์กลางชุมชนกับพื้นที่ชนบทใตกรอบ

จากการศึกษาลำดับความสำคัญของศูนย์กลางชุมชน และศักยภาพของ

แผนที่ 31 แสดง โครงการต่างๆของรัฐในอนาคต

สัญญาณลักษณะ

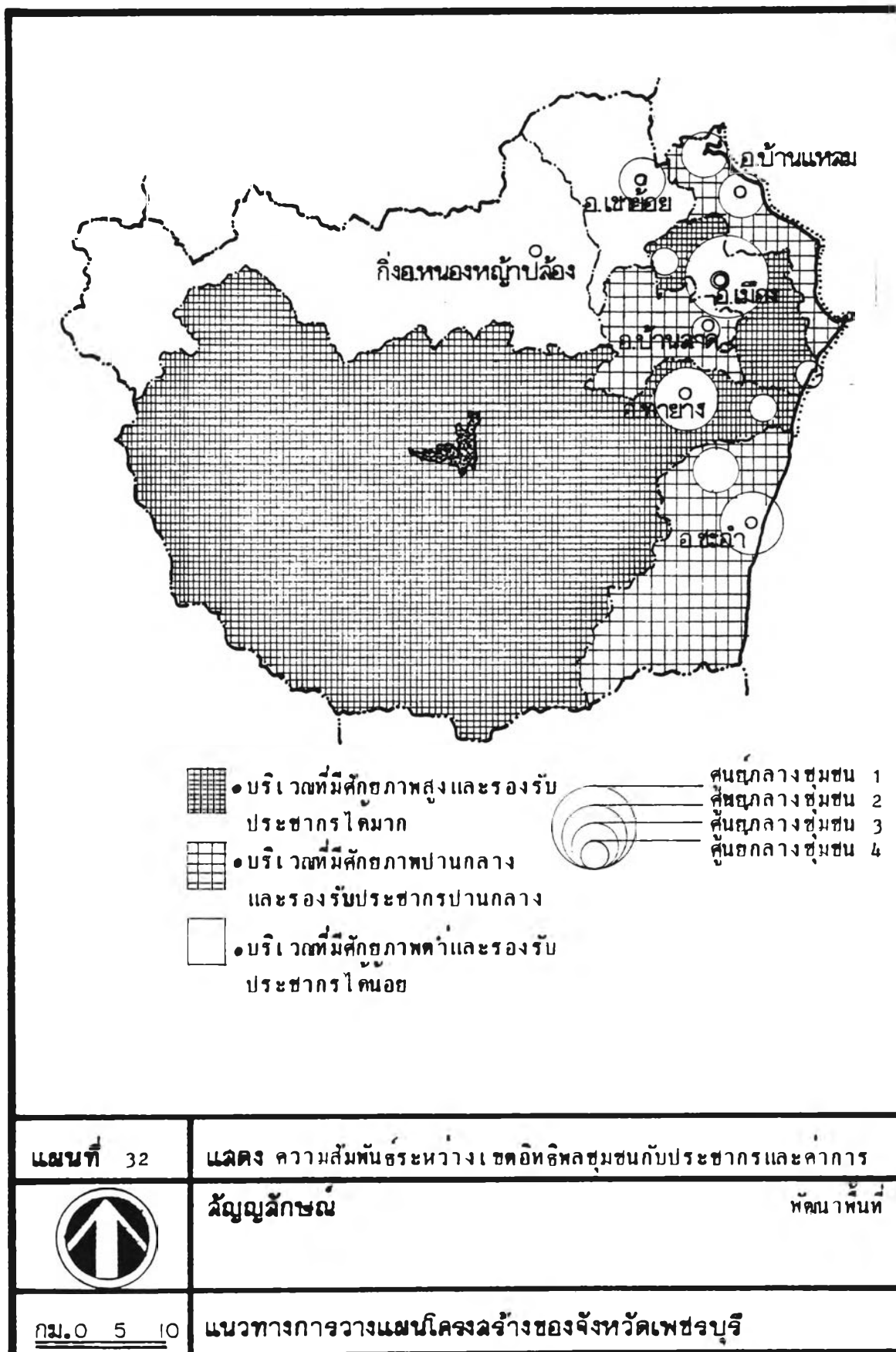
กม. 0 5 10 แนวทางการวางแผนโครงสร้างของจังหวัดเพชรบุรี

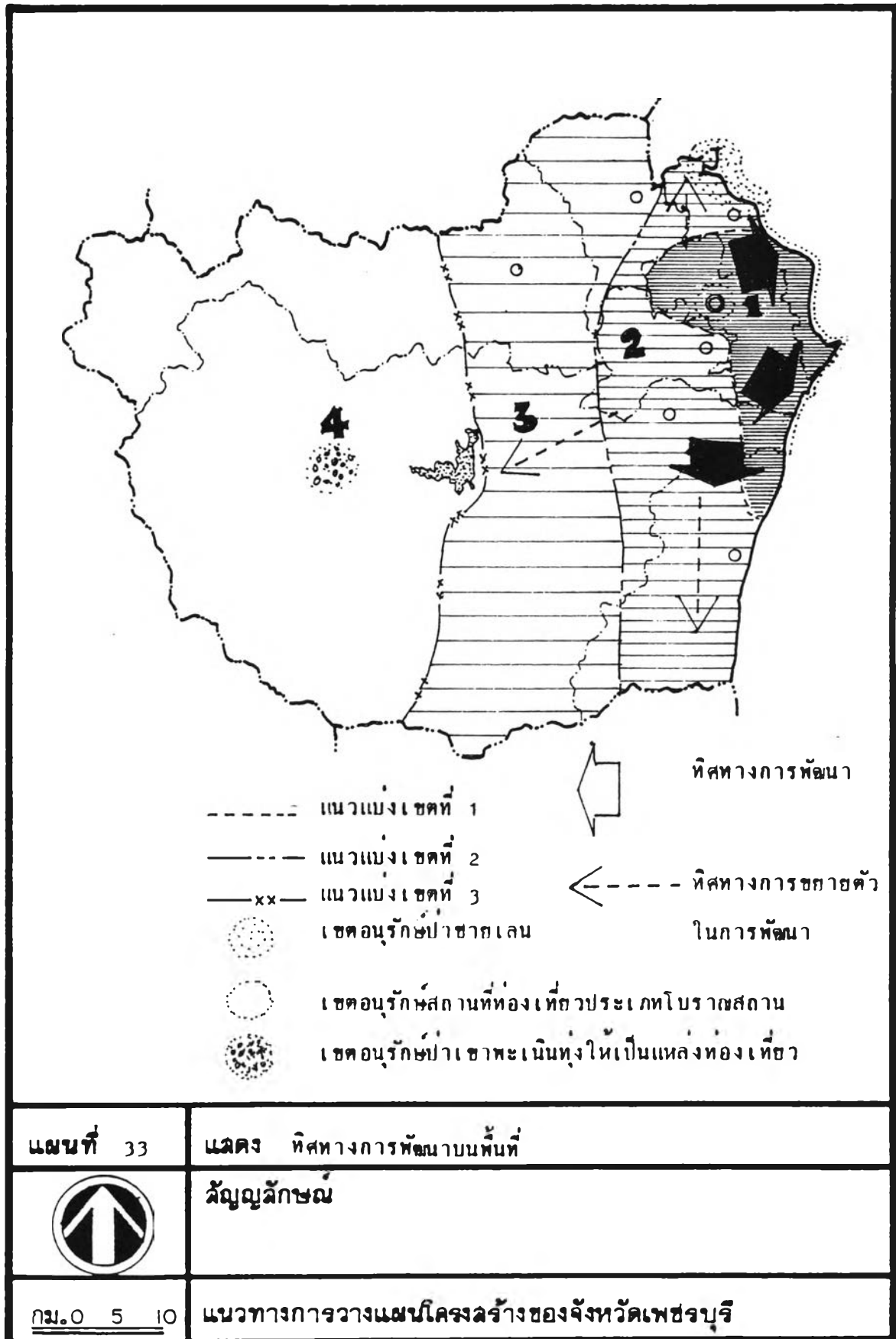
พื้นที่ชนบทระดับอำเภอ เมื่อนำมาพิจารณาจากลักษณะความสัมพันธ์ของศูนย์กลางชุมชนและพื้นที่ชนบทโดยรอบแล้ว สามารถที่จะใช้แผนที่ 24 ซึ่งแสดงเขตอิทธิพลของศูนย์กลางชุมชนและแผนที่ 30 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างขนาดประชากรกับศักยภาพการพัฒนาของพื้นที่ในระดับอำเภอ รวมถึงโครงการต่างๆของรัฐจากแผนที่ 31 มาซ้อนเหลื่อมกัน และนำมาพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร และแนวทางพัฒนาจังหวัด จะทำให้สามารถแบ่งพื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรีตามสภาพการพัฒนาได้เป็น 4 บริเวณ ได้แก่ (แผนที่ 32 และ 33)

5.1 บริเวณเขตเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมก้าวหน้า ได้แก่ บริเวณทางตอนกลางค่อนข้างไปทางฝั่งทะเลด้านใต้ ในเขตอำเภอเมือง อำเภอบ้านแหลมคอนไต้ อำเภอท่าทาง คำนตึกชายทะเล และอำเภอชะอำตอนบน จะเป็นบริเวณที่มีระดับการพัฒนาดีที่สุดในทุกด้าน โดยเฉพาะที่เด่นคือ มีศักยภาพสูงด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม เป็นศูนย์กลางการพัฒนาในด้านอื่นๆ เช่น การคมนาคมขนส่ง การค้า-บริการ ฯลฯ และเป็นศูนย์กลางชุมชนหลักของจังหวัด โดยมีศูนย์กลางชุมชนระดับรองคือ สุขาภิบาลท่าทางและเทศบาลตำบลชะอำรองรับการขยายตัว และมีแนวการขยายตัวในการพัฒนาต่อเนื่องไปทางตอนใต้ ตอนเหนือ ตะวันตกเฉียงเหนือและตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัด โดยเฉพาะแนวที่จะพัฒนาต่อเนื่องนี้จะ เป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบมาป้อนงานด้านอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมการแปรรูปเกษตร และผลิตผลทางการเกษตรมาเลี้ยงประชากรในเขตบริเวณนี้ด้วย

5.2 บริเวณเขตเกษตรกรรมก้าวหน้า ได้แก่ พื้นที่บริเวณอำเภอชะอำ ตอนกลาง อำเภอบ้านลาด ตอนบนของอำเภอบ้านแหลม จะเป็นบริเวณที่เป็นแหล่งผลิตผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด รวมถึงบริเวณตอนกลางของอำเภอท่าทางด้วย และวัตถุดิบสำคัญที่จะมาป้อนโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรเป็นสำคัญ รวมทั้งจะเป็นแนวเขตที่จะพัฒนาส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลที่สำคัญด้วย อีกทั้งในอนาคตจะเป็นบริเวณที่รองรับแนวการขยายตัวของการพัฒนาของจังหวัดที่ต่อเนื่องกับเขตเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมก้าวหน้า

5.3 บริเวณเขตเกษตรกรรมเริ่มพัฒนา ได้แก่ บริเวณอำเภอเขาชัยอง ถึงอำเภอหนองหญ้าปล้อง และพื้นที่บริเวณใกล้เคียงของอำเภอท่าทาง คำนตะวันออก และอำเภอชะอำ คำนตะวันออก เป็นบริเวณที่มีข้อจำกัดในด้านสมรรถนะที่ดินค้าไม่เหมาะต่อการ

กสิกรรม ชาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง เส้นทางคมนาคมขนส่งไม่ทั่วถึงและไม่สะดวกสาขาในการติดต่อ พื้นที่ค่อนข้างสูงเนื่องจากเป็นแนวที่ต่อเนื่องจากเขตป่าเขา ไม่มีศูนย์กลางชุมชนที่สำคัญจำเป็นต้องอาศัยเขตอิทธิพลของเทศบาลเมืองเพชรบุรี เทศบาลตำบลชะอำ และสุขาภิบาลท่าทราย แต่สามารถปรับปรุงแก้ไขคุณภาพดินให้สามารถรองรับการขยายตัวทางการเกษตรและแนวการพัฒนาที่ต่อเนื่องจากเขตเกษตรกรรมก้าวหน้า ทั้งนี้จะต้องเริ่มการวางแผนพัฒนาทั้งระยะสั้นและยาวเพื่อฟื้นฟูสมรรถนะที่ดินให้เหมาะสมต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาความเหมาะสมของการปลูกพืช เช่น สับปะรด และอาจดำเนินการเลี้ยงโคเนื้อและโคนมเพื่อการส่งออกที่สำคัญของจังหวัดได้ รวมทั้งจะต้องมีการเริ่มการพัฒนากันอย่างต่อเนื่องทั้งงบประมาณและเทคโนโลยีใหม่ที่เหมาะสมต่อไป ก็จะกลายมาเป็นเขตเกษตรกรรมก้าวหน้าในอนาคตได้อย่างแน่นอน

5.4 บริเวณเขตอนุรักษ์และเขตกันชนชายแดน ได้แก่ บริเวณด้านทิศตะวันตกของอำเภอท่าทราย และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง ซึ่งติดกับประเทศพม่า บริเวณนี้จะมีภูเขาและป่าไม้เป็นส่วนใหญ่ พื้นที่เป็นที่สูง เป็นรอกตะเข็บชายแดนและเป็นที่อยู่อาศัยของชนกลุ่มน้อย บริเวณนี้กว้างขวางเกือบครึ่งหนึ่งของพื้นที่จังหวัด จะกำหนดให้เป็นแหล่งอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร ป่าไม้ที่สำคัญของจังหวัด อันจะส่งผลต่อเขตเกษตรกรรมเริ่มพัฒนาและเกษตรกรรมก้าวหน้า บริเวณนี้มีการคมนาคมที่ลำบากและไม่มีศูนย์กลางชุมชนอยู่เลย ต้องมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเป็นอันดับแรก รวมถึงพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดเพชรบุรีได้อีกด้วย กล่าวคือ การพัฒนาเขาพะเนินทุ่งให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ได้อย่างดี ทั้งนี้ต้องมีการวางแผนเฉพาะให้ชัดเจนแน่นอน มิฉะนั้นอาจทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีการเสื่อมโทรมเร็วเกินไป เขตดังกล่าวนี้ยังมีเขตอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวที่สำคัญกระจายตัวอยู่ในเขตอื่นๆอีก เช่น ป่าชายเลนในอำเภอบ้านแหลม แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติและศิลปโบราณสถานในเขตอำเภอเมือง ชะอำ อีกด้วย

จากสภาพพื้นที่ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าทิศทางในการพัฒนาพื้นที่จะเป็นไปตามแนวเส้นทางคมนาคมหลักของจังหวัด มีแนวทางการพัฒนาที่ต่อเนื่องเน้นไปทางด้านทิศใต้เป็นสำคัญ รวมทั้งตลอดแนวชายฝั่งทะเลซึ่งจะเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดด้วย โดยมีศูนย์กลางชุมชน ลักและศูนย์กลางชุมชนรองกระจายตัวรองรับการพัฒนาตามไปด้วยอย่างเห็นได้ชัด รวมทั้งแนวทางการพัฒนาจังหวัดในอดีตและปัจจุบันก็มุ่งเหวการพัฒนาในส่วนบริเวณนี้มาโดยตลอด

6. บทบาทของจังหวัดเพชรบุรีในแนวทางการพัฒนา

จากสภาพทั่วไป ปัญหาหลักและศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรี โครงการและงบประมาณต่างๆ สามารถที่จะชี้ให้เห็นถึงบทบาทที่สำคัญของจังหวัดเพชรบุรีในแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

6.1 จากลักษณะกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด ทำให้ทาบถึงลักษณะเด่นของจังหวัดกล่าวคือ พื้นที่บริเวณคันคะฉวันออกจะเป็นบริเวณที่มีความเจริญและพัฒนาอย่างมาก รวมทั้งเป็นเขตการตั้งถิ่นฐานที่สำคัญของประชาชนในจังหวัด ผิดแอกกับบริเวณซีกคันคะฉวันตกของจังหวัดซึ่งจะเป็นเขตล้าหลังในการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัด รวมถึงการที่มีแนวเส้นทางคมนาคมสายถนนเพชรเกษมผ่านตลอดลงไปทางภาคใต้ และระยะห่างของจังหวัดเพชรบุรีกับกรุงเทพมหานครไม่ไกลมากนัก ทำให้จังหวัดเพชรบุรีเป็นเมืองผ่านและเป็นเส้นทางผ่าน (Passing way) ไปสู่ภาคใต้ แต่ถึงอย่างไรก็ตามจังหวัดเพชรบุรีก็มีสิ่งดึงดูดที่สำคัญของผู้เดินทางผ่านจังหวัด ที่สำคัญได้แก่ การที่เพชรบุรีเป็นเมืองที่มีแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่งดงาม และอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมหลัก จึงทำให้เป็นสิ่งดึงดูดผู้คนที่เดินทางผ่านจังหวัดให้แวะพักหรือท่องเที่ยว ซึ่งจุดแวะพักที่สำคัญๆ มี 3 จุดด้วยกันคือ จุดหนึ่งคืออำเภอเขาชัย ซึ่งจะมีบริการค่านอาหาร สูดาน้ำมันเชื้อเพลิงอันเป็นช่างที่เหมาะสมที่จะแวะพัก จุดที่สองคือ กิจกรรมร้านชายขนมและของที่ระลึกข้างเขาวัง เพราะเพชรบุรีขึ้นชื่อในค่านขนมโดยเฉพาะขนมหม้อแกง สำหรับจุดนี้ยังสามารถที่จะท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเมือง เช่น เขาวัง วัดเก่าแห่งแสง เป็นต้น ซึ่งอยู่ในบริเวณที่ใกล้เคียงกัน จุดที่สามได้แก่ ชายหาดชะอำซึ่งเป็นสถานที่ตากอากาศที่งดงามและสำคัญของจังหวัด อาจกล่าวได้ว่าหากพิจารณาในค่านสถานที่ตั้งซึ่งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร และมีความได้เปรียบในค่านการคมนาคมที่สะดวก มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม ทำให้จังหวัดเพชรบุรีมีลักษณะเด่นและมีบทบาทมากในการท่องเที่ยว และเป็นเส้นทางผ่านที่สำคัญที่จะลงไปสู่ภาคใต้

6.2 จากสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรีที่มีลักษณะเด่นค่านเกษตรกรรม และมีอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามบทบาทค่านการเติบโตทางเศรษฐกิจก็ไม่เด่นนักในระดับภาค ในทางตรงกันข้ามจังหวัดเพชรบุรีกลับถูกจังหวัดใกล้เคียงดึงเอาผลประโยชน์ไปจากจังหวัดเพชรบุรีเป็นส่วนใหญ่ เช่น กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร ราชบุรี เป็นต้น ดังนั้นแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรีจึงมิได้มีผลกระทบสะท้อนค่านที่จังหวัดใกล้เคียงแต่อย่างใด

6.3 จากการที่จังหวัดเพชรบุรีมีความไม่เจริญในด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญได้แก่ เส้นทางคมนาคมที่สะดวกสบาย สามารถที่จะติดต่อกับภาคต่างๆได้ทั้งทางทางรถยนต์ รถไฟ และทางเรือ รวมทั้งมีพื้นที่ด้านตะวันออกเป็นชายฝั่งทะเล จึงทำให้เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์แม้ว่าในด้านความสงบเรียบร้อยจะไม่ค่อยจะคึกคัก แต่ในปัจจุบันเรื่องความปลอดภัยและคดีอุกฉกรรจ์ได้ลดลงอย่างมาก ผนวกกับความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ทำให้ภาพพจน์ของจังหวัดเพชรบุรีเริ่มดีขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก

6.4 โครงการต่างๆในอนาคตของจังหวัดที่สำคัญ 2 ประการคือ ถนนเลียบชายฝั่งทะเล และการเปิดเขาพะเนินทุ่งให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ ซึ่งทั้งสองโครงการมีผลกระทบอย่างมากต่อการพัฒนาจังหวัด กล่าวคือ ถ้ามีการสร้างถนนเลียบชายฝั่งทะเล อาจทำให้เกิดความสับสนปนเปในการใช้ที่ดินที่เป็นบริเวณแหล่งท่องเที่ยวกับบริเวณที่เลี้ยงกุ้งกุลาดำ ซึ่งหากบริเวณใดมีผลประโยชน์ตอบแทนสูงกว่าก็จะทำให้อีกบริเวณหนึ่งถูกบุกรุกพื้นที่ และบริเวณพื้นที่ทั้งสองอยู่ในแนวชายฝั่งทะเลเหมือนกัน ดังนั้นจึงควรต้องพิจารณากำหนดการใช้ที่ดินบริเวณเหล่านี้ให้ชัดเจน รวมถึงต้องพิจารณาดังระบบนิเวศวิทยาด้วย ส่วนการเปิดเขาพะเนินทุ่งให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอันมีผลกระทบที่ไม่ดีต่อจังหวัดก็คือ การทำลายป่าอาจเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากเส้นทางคมนาคมเข้าไปถึงสะดวก และหากไม่มีแผนและมาตรการที่ดี จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้เสื่อมโทรมเร็วเกินไป และอาจส่งผลกระทบไปถึงการทำลายแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของจังหวัดด้วยในที่สุด ดังนั้นโครงการทั้งสองดังกล่าวมาจึงมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดผลกระทบเชิงลบมากกว่าเชิงบวกโดยเฉพาะในเรื่องระบบนิเวศวิทยา

6.5 ถ้าพิจารณาดังศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ในทุกๆด้านของจังหวัดจะพบว่าพื้นที่บริเวณด้านตะวันตกจะมีลักษณะคือ ทำให้ต้องมีการเพิ่มโครงสร้างขั้นพื้นฐานที่สำคัญๆหลายอย่างเข้าไปในพื้นที่อีกมาก จึงจะทำให้พื้นที่บริเวณดังกล่าวฟื้นตัวและมีศักยภาพดีขึ้นในการพัฒนา ไม่เช่นนั้นแล้วพื้นที่จังหวัดจะเป็นการพัฒนาแบบไม่สมดุลย์ และพื้นที่ด้านตะวันตกจะถูกดึงผลประโยชน์เข้ามาใช้ในกิจกรรมต่างๆของพื้นที่ด้านตะวันออกมากเกินไป จนทำให้บริเวณพื้นที่ด้านตะวันตกถูกละเลยและไม่สามารถจะพัฒนาให้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาได้

สรุป

บทบาทของจังหวัดเพชรบุรีในระดับภาคมีบทบาทน้อยมาก ยกเว้นเรื่องการ

ท่องเที่ยว และเป็นจังหวัดที่ถูกกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงทิ้งผลประโยชน์ไปมาก ศูนย์กลางชุมชนหลักที่สำคัญของจังหวัดก็เป็นเพียงศูนย์กลางชุมชนที่จะเริ่มพัฒนาเท่านั้นโดยทำหน้าที่เป็นโครงข่ายชุมชนที่รองรับการขยายตัวของศูนย์กลางชุมชนภูมิภาค(จังหวัดราชบุรี) ในระดับจังหวัดมีบทบาทที่สำคัญคือ เป็นเมืองผ่านที่จะสู่ภาคใต้ มีบทบาทสำคัญในเรื่องการท่องเที่ยวและเป็นจุดแวะพักของผู้เดินทางผ่าน มีอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรที่สำคัญคือ สับปะรดกระป๋อง ดังนั้นในแนวทางการพัฒนาควรเน้นการวางแผนให้ชัดเจนในด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยและการบริการเป็นสำคัญ รวมถึงเรื่องการเพิ่มโครงสร้างขั้นพื้นฐานที่สำคัญเพื่อทำให้พื้นที่บริเวณที่มีศักยภาพค่าให้ดีขึ้น